

גליון
באר
הכהנה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

במדבר (הכנה לשבועות)

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2023

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד החלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת במדבר

- בא אליך בעב הענן - 'עובי הענן' הוא רק לטובה.....ב
- אנכי ה' אלוקיך - אי אפשר לקבל התורה מבלי אמונה.....ד
- שאו את ראש - חשיבות ורוממות כל יחיד שבישראל.....ז
- שיהא זרעי וזרע זרעי - במעלת תפילת אבות על בנים.....ח

הכנה לשבועות

- והגבלת - הקדושה והגבולות כתנאי לקבלת התורה.....יב
- היו נכונים - ההכנה לקבלת התורה ובפרט בג' ימי הגבלה.....טו

פרשת במדבר - הכנה לשבועות

בא אליך בעב הענן - 'עובי הענן' הוא רק לטובה

יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ, אבל שבט לוי היו פרים ורבים כדרך כל הארץ ולא עלו למעלה כשאר השבטים, עב"ל. וזה כלל גדול בתורה לכל איש ואיש, ליחיד ולציבור, 'כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ', כי הייסורים ו'קושי השעבוד' הם ההכנה לטובה העתידה לבוא, זאת ועוד, שאותם הייסורים הם טובה גדולה עבורו, שעל ידיהם נפטר מגור דין קשה יותר, ו'יוצא ידי חובתו' באופן קל יותר, וממילא כבר יכול 'לרבות ולפרוץ' בשאר העניינים.

בה ביאר הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות ה"ב רצט). ד"ה כי) במה שאמרה נעמי כבואה לבית לחם ותאמר אליהן אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרא כי המר ש-ד-י לי מאד' (רות א כ), כי הנה אחר ששני בניה של נעמי מתו על פניה, ונשארה יחידה בעולמה

בפרשתן (ג טו), 'פקוד את בני לוי לבית אבותם' וגו', הקשה ה'רמב"ן' (פסוק יד) דהנה מנין שבט לוי במדבר היה פחות בהרבה משאר השבטים, והוא פלא ותימה איך לא יהיו עבדיו וחסידיו ברוכי ה' בשאר כל העם. והקושיא תגדל ביותר, כי כל השבטים נמנו מבן עשרים שנה ומעלה, ואילו בשבט לוי נמנו כבר מבן חודש ומעלה, ואעפ"כ מניין שאר השבטים גבוה בהרבה משבט לוי. ומבאר הרמב"ן וז"ל. ואני חושב, שזה חיזוק למה שאמרו רבותינו (תנחומא וארא ו) כי שבטו של לוי לא היו בשעבוד מלאכת מצרים ובעבודת פרך, והנה ישראל אשר מררו המצריים את חייהם בעבודה קשה כדי למעטם, היה הקב"ה מרבה אותם כנגד גזירת מצרים, כמו שאמר (שמות א יב) 'וכאשר

א. וכך אמר הרה"ק רבי יצחק מווארקי זי"ע בשם רבו הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע, שהנה אמרו חז"ל (סוטה יא). על פסוק זה 'וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ, שלכאורה היה צריך לומר 'כן רבה וכן פרץ', אלא 'רוח הקדש מבשרתן כן ירבה וכן יפרוץ', ואמר הרה"ק רבי דוד, שאין הדברים אמורים רק לאותו זמן בשעבוד מצרים, אלא 'שהתורה מבשרת אותנו שבכל עת של צרה שיענו אותנו כן ירבה וכן יפרוץ' (הובא בבית יצחק שמות).

ב. ובזה ביארו מנהג אכילת מאכלי חלב בשבועות, כי כל אותם המאכלים שנעשו מגבינה לא היו באים לידי שבח זה אם לא עברו את ה'חיומוץ' וקלקול החלב, ללמדנו ארחות וחוקי חיים לכל התורה כולה, שהעובר קשיים, עד שנראה לו שמזלו 'חמוץ', ידע נאמנה שאין זה אלא הכנה ל'גבינה' ולטוב והתועלת היוצא ממנה.

ג. וכך כתב הגה"ק מהרי"ל דיסקין זי"ע (בפרשת ד"ה וידבר), שפעמים שאדם בא לידי חיוב כרת רח"ל, ביודעים ובלא יודעים, אלא שכבר אמרו חז"ל (מכות כג.) שכל חייבי כריתות שלקו ארבעים נפטרו מידי עונשן, דכתיב (דברים כה ג) 'ונקלה אחיך לעיניך' - כיון שנקלה הרי הוא כאחיק. ומוסיף, שאין הכוונה דווקא למלקות בבית דין, אלא אפילו לייסורים כל שהן, וכגון מה שאמרו (ערכין טז:) שאם הכניס ידו לכיסו ליטול שני סלעים ומצא רק סלע אחד, שכבר נחשב לייסורים, וכתב עוד בזה"ל, וכגון אחד נותן לו סטירה על לחיו או מבייש אותו בוודאי נחשב לייסורין, והשי"ת אל-רחום הוא ומרבה להיטיב ומכפר על עוונותיו בזה, אף של חייבי כריתות ח"ו, עכ"ל [וע' שם באריכות, מה שמפרש לפי"ז בלשון הכתוב בפרשתן (ד יח) 'אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי'].

מעשה נורא הביא הגאון רבי ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל ראש ישיבת טשעבין בהקדמה לספר 'דברי יחזקאל' (עמו' יא-יב) מאת זקנו הגאון רבי יחזקאל שרגא פרענקיל - תאומים אבד"ק קלאסנא, מה שקיבל הגרב"ש מאמו ומזקנתו, וכה היה מעשה, אחד מחתניו של זקנו הנ"ל היה הגאון רבי יוסף טייטלבוים זצ"ל מרא דאתרא בעיר באונגרין (הונגריה) בשם ניעפאלאמיטץ, והיה דר בדירה ששכרה מנכרי אחד, ביום בהיר אחד הודיע לו בעל הדירה שהחליט למכור את הבית, ועל כן הברירה בידו, לקנותה בעצמו, או לפנות את הבית כדי שיוכל הנכרי למוכרה לכל החפץ בה, ולא ידע רבי יוסף מה לעשות, מכיוון שלא היו בידו די מעות כשיעור דמי המקח, אבל מאידך גיסא, לא היה לו אנה ללכת, כי כל הדירות באותה עיר היו מיושבים, ונמצא, שאם אכן יצא מן הבית יוכרח לעקור

באר הפרשה - פרשת במדבר - הכנה לשבועות

ג

למשיב נפש, ולכלכל את שבתך, ותהי לו לאומנת' (שם ד יד-טו). ומשם הגיעו בני ישראל לעת טובה וברכה בימי שלמה, אשר בכל ימיהם של בני ישראל לא היו להם זמני טובה כימי שלמה המלך ביושבם 'איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו' (מלכים א' ה ה) ואז נתמלאה הלבנה (שמו"ר טו כו), ואכן 'המר שד-י לי מאד' הם ראשי תיבות 'שלמה' וכלומר כי אותם זמני הסתרה הביאו לידי זמני הטובה הללו, והעיקר, כי ממנו יצא משיח בן דוד.

על פי הדברים האלו מבאר החת"ם מה שאמרו חז"ל (ברכות נד. בנרסת המשניות) 'בכל מאדך - בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו במאד מאד', שהנה תכלית רעתנו (כלומר רעה שאין גרוע ממנה) הוא גלות ישראל מארצם, ותכלית הטוב (שאינו טוב ממנה) שהיה לבני ישראל היה בזמן שלמה המלך, והנה האותיות שקודם 'מאד' הוא 'גלת' (שכן ל' קודם למ', ת' קודם לא' וג' קודם לד'), ואילו האותיות שלאחר מאד הם 'בנה' (ב' אחר מ', ב' אחר א' וה' אחר ד') ומרמז למה שאמר שלמה המלך (מלכים א' ה יג) 'בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים', וזהו שאמרה תורה - ואהבת את ה' אלוךך בכל מאודך, היינו במאוד מאוד, משני צידי

זולתי בלתי רות, הרגישה נעמי שאבדה כל תקוותה, ואך תקווה אחת קוותה שבבית לחם דר שאר בשרה וקרובה - בועז איש גבור חיל והוא שר ונכבד בישראל, כי בעלה אלימלך היה אחיו של שלמון אבי בועז (ב"ב צ"א), ואף היא הייתה בת אחי אביו של בועז (שם) וחשבה שבבואה לבית לחם יהיה לה בועז למשיב נפש. אך מכיוון שאין דרך הצנועות להתראות עם אנשים, וכן נהגה נעמי - שלא מצינו שראתה נעמי את בועז ולא דברה עמו כלל, לכן היה בדעתה שתתקרב אליו ע"י אשתו - שתבקש מעמה שתדבר עם בעלה בועז שידאג לכל מחסורה. ויהי אך נכנסה נעמי לבית לחם והנה - מתה אשת בועז (ב"ב שם), כדכתיב (שם יט) 'ויהי כבואנה בית לחם ותהום כל העיר' וברש"י 'ותיהום כל העיר - נעשית הומיה כל העיר, כולם נתקבצו לקבור אשתו של בועז שמתה בו ביום'. באותה שעה הבינה נעמי כי אבדה גם תקוותה האחרונה - כי לא תוכל לפנות אל בועז דרך אשתו, ובכתה ואמרה (שם כ) 'קראן לי מרא כי המר שד-י לי מאד'. אך באמת כל זה היה לטובתה, כי על ידי זה התגלגלו הדברים שבועז נשא את רות בלתי לו לאשה, ומאז היה כל מחסורה על בועז, ולא עוד אלא שנוולד בן לרות - ואז 'ותאמרנה הנשים אל נעמי ברוך ה'... והיה לך (בן זה)

מגוריו לעיר אחרת ולהסתלק מן הרבנות, והיה הרב עם כל בני ביתו שרויים במצוקה גדולה, ו'בעל הבית דוחק'... ומעת לעת חזר על דרישתו ביתר תוקף, ויגדל הצער עד מאוד.

יום אחד פרצה תגרה בין שתי נשים, ורצתה האחת לפגוע ב'חברתה', על כן אמרה לה - אפילו הרבנית בכבודו ובעצמה סיפרה בגנותך ואמרה עלייך כך וכך, כמובן שלא היו בדבריה אפילו שמץ של אמת... הנפגעת שנתמלאה חרון אף ועברה על הרבנית, מיהרה לבית הרבנית ושם שפכה עליה את כל כעסה, ובדבריה ביזתה אותה כאחת הריקות ושפכה את דמה בקול רעש גדול, לעומתה שתקה הרבנית, אבל מיהרה לחדר אחר - שם פרצה בכי מר לגודל העלבון שהגיע אליה בחינם, שהרי היא ידעה היטב שלא היו דברים מעולם, ומתוך כך הניחה ראשה על השולחן ונפלה עליה תרדמה.

וכתב הגרב"ש בזה"ל, והנה נראה לה אביה רבינו המחבר (בעל דברי יחזקאל) בחלום, ואמר לה אני מתבייש ממך בתי ועל הבכי שלך, דעי כי היה עליך גזר דין קשה להעדר מן העולם, והתאמצתי להיות מליץ יושר עליך ועל ילדיך הקטנים, ונתקבלה בקשתי והחליפו הגזר דין ביסורין שהגוי יציק לכם עם דירתכם. חזרו ואמרו בבי"ד של מעלה כי זה לא מספיק, ויש להוסיף עגמת נפש שיש בו מעין שפיכת דמים ובא זה לידך ככפרה ואיך זה תבכי על הכפרה הזו. ותקץ והנה חלום, לא עבר זמן קצר ובאת האשה המעליבה בבכי ובבקשת סליחה כי נתברר לה שהיתה זו עלילה, והרבנית הצדקנית נקיה מכל עון ואשמה. עברו כמה שעות, ובא הגוי לביתם ואמר נמלכתי להשאיר המצב כמו שהיה וכמו שגרתם עד כה תמשיכו לגור, וכה נשמו לרוחה. עכ"ל.

הרי לנו להדיא, עד כמה הצער והייסורים הם לטובתו של אדם להצילו מדין קשה רח"ל. ולדין ייאמר, אף אם אין אנו זוכים ל'גילוי' בחלום, לדעת דברים שהם מכבשונו של עולם, אך מכל מקום עלינו להאמין שכל הקורה עמנו הוא בחשבון מדוקדק להביא עלינו את הטובה.

באר הפרשה - פרשת במדבר - הכנה לשבועות

במדבר סיני, והאריכו בספה"ק באופנים רבים בביאור דברי המדרש.

ומבאר הרה"ק רבי לייבל אייגער זי"ע (תורת אמת ד"ה וידבר) שהנה מצינו בתורה שראשית ההתגלות האלוהית למשה רבינו שהיא היתה 'אתחלתא דגאולה' של יציאת מצרים היתה במדבר, וכדכתיב (שמות ג א) 'ומשה היה רועה את צאן יתרו חותנו כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלוקים חורבה', גם תחילת ההכנה למתן תורה היה במדבר, וכמו שנאמר (שם יט א-ב) 'ביום הזה באו מדבר סיני, ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ויחנו במדבר'. והיינו טעמא, כי 'המדבר' הוא מקום שאינו ראוי לזריעה ולחרישה ולקצירה, ומרמז על ביטול כל הכוחות של האדם ושל דרכי הטבע, כי שם אי אפשר לו לאדם לגדל צמחים ולדמות בעצמו כי כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה, אלא אין שום כח בעולם זולתו ית'. ולזה ראשית הגאולה היתה 'במדבר', לרמז שכאשר האדם מגיע להכרה שכל העולם הוא 'כמדבר' אזי זוכה הוא לגאולה בכל ענייניו, כי האמונה הטהורה שהקב"ה לבדו הוא מנהיג את העולם היא היא מביאה גאולה לעולם.

כיו"ב גם בקבלת התורה, כאשר הגיעו למדבר סיני ונתברר זאת בלבבם שאין להם שום כח מצידם עי"ז נעשו מוכנים לקבלת התורה. כי קבלת התורה תלויה במידת האמונה^ה, וכמו שאמר להם הקב"ה קודם

'מאד' - בין באופן של 'גלת' והסתרה, בין באופן של אור גדול - 'בנה'. והיינו כי גם הדבר שנראה כ'גלת' אינו אלא הכנה ל'בנה'.

מכאן ילמד כל אחד לעניינו, כשנראה לו כי אבדה תקוותו האחרונה, יסמוך לבו על ה', בידיעה כי אדרבה מכאן תצמח ישועתו. ומפורשים הדברים ברש"י (ב"ב שם), וז"ל. מתה אשתו של בועז. ולאשמועינן אתא שהקב"ה מקדים רפואה למכה ויש לו לאדם לבטוח בהקב"ה.

והנה נאמר לאחר מתן תורה 'ומשה ניגש אל הערפל' (שמות כ יח) וכתב 'בעל הטורים' כי 'הערפל' בגימטריא 'שכינה'. מכאן למד הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע (דברים, עמו' ריא) כי אם נראה לאדם ש'ערפל' מכסה אותו בחושך כפול ומכופל ידע שאין זה 'ערפל' אלא עכשיו 'שכינה' שורה ונגלית עליו. והן הן דברי הכתוב בחנוכת בית המקדש הראשון (מלכים א' ח יב) 'אז אמר שלמה ה' אמר לשכון בערפל', שנתגלה לשלמה כי כשיש 'ערפל' הרי זה סימן כי ה' אמר לשכון עליו.

אנכי ה' אלוהיך - אי אפשר לקבל התורה מבלי אמונה

בפרשתן (א א), 'וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו', ואיתא במדרש (במ"ד א ז) 'למה במדבר סיני, מכאן שנו חכמים בשלושה דברים נתנה התורה, באש ובמים ובמדבר וכו', ובמדבר מנין - וידבר ה' אל משה

ד. רגיל היה הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע לספר מדי שנה בשנה לפני קהל עדת צאן מרעיתו בשעה הגבוהה - קודם קריאת עשרת הדברות, פעם שאל מלך וויען (ווינא) את הגאון הצדיק שר וטפסר רבי שמשון ווערטהיימער זצ"ל (שהיה חי לפני כשלוש מאות שנה, את כינויו לקחנו מדברי ה'חזונו יאיר' בתשובותיו) מדוע שרויים עם בני ישראל כבר רבות בשנים בגלות מרה וקשה, כשהם נרדים ונרדפים, מוכים ונבזים, ועדיין לא נושעו - מה פשעם ומה חטאתם לסבול כל כך הרבה.

ענהו רבי שמשון, כל זאת בא להם מחמת 'קנאה ושנאה' השורה ביניהם. תשובה זו לא מצאה חן בעיני המלך, שלא היה נראה לו סיבה מספקת להמיט על בני ישראל כל כך הרבה צרות וייסורים. ובחמתו ציווה המלך על רבי שמשון, שעליו לענות לו תשובה מספקת תוך ג' ימים, ואם לאו, ענוש ייענשו כל בני ישראל תושבי וויען, באותו לילה ערך רבי שמשון 'שאלת חלום' ויענהו ממרומים שאכן ענה נכונה למלך, ובעוון זה של 'קנאה ושנאה' שרויים בני ישראל בגלותם, ושלא יתרץ למלך תירוץ אחר, כי עוד יראה המלך כי אמת בפיו.

בתחילת החורף יצא המלך עם אחוזת מרעהו לצוד בלב יער, ובהגיעם ליער נפרדו איש מעל אחיו לצוד כל אחד במקום אחר. אחר כמה שעות לא מצאו המשרתים את המלך, וחשבו בנפשם כי כנראה שב בעצמו לביתו, על כן אף הם שבו לביתם.

המלך שהיה שרוי עמוק עמוק בתאוות הציד לא שם על לב כי נשאר לגמרי בגפו, עד שהחלו צללי ערב לנטות... ולא מצא שם שום אחד משריו ועבדיו. ויחרד המלך חרדה גדולה מפחדו לבלות את הלילה בחברת כל מיני

באר הפרשה - פרשת במדבר - הכנה לשבועות

ה

משחיתים ומזיקים, חיות טרף למיניהם. בצר לו התחיל לשוטט ביער אנה ואנה, עד שהגיע לנהר שמעברו נראו בתים מוארים, בלית ברירה נפרד המלך מסוסו החביב עליו, ואף מבגדי מלכותו, וכך כשהוא עוטה על גופו בגד דק החל לשחות במימי הנהר, עד שעלה מעברו השני של הנהר, וילך בכפר ההוא ערום ויחף – רועד מקור וצינה עזה, דפק על כמה וכמה מבתי הכפר אשר מרבית תושביו ערלים היו, ואיש מהם לא אבה לפתוח עבורו את הדלת ולהכניסו לביתו – באמרם העומד לפנינו אינו מן היישוב ומאנשי עולם הזה... ומתייירים לנו ממנו, החליט המלך לתור אחר דלת שבה קבועה מזוזה, בידעו שעם בני ישראל רחמנים הם, והם יפתחו לו פתח להכניסו בצל קורתם. פשפש ומצא, נקש על הדלת והנה עומד לפניו יהודי, אשר מחזה כזה נגלה לנגד עיניו – איש ערום ויחף כולו אומר צינה וארכובותיו דא לדא נקשן, מיד פתח היהודי את הדלת, מיהר להכניסו לביתו, והכין לו כוס חמין ואף מיני תרגימא הגיש לפניו, עטפו ב'פעלץ' (פרוזה מחממת) והשכיבו לפני התנור הבווער, ותחל רוח המלך לשוב אליו. בתוך כך שמע המלך היאך שבעלת הבית מזהרת את בעלה, כי האיש הלז גנב ונוכל הוא, בעוד זמן מה כשתפרוש אף אתה לשינת הליל יגנוב הלה את כל חפצינו ויברח מהבית יחד עם הפעלץ היקר, אך היהודי הרגיע את רוחם, והבטיח שלא יתן שינה לעיניו בכל שעות הלילה, וישמור שלא יגנוב הלה שום דבר.

למחרת היום שאל המלך את מארחו היהודי מה מרחק יש מכפר זה עד לעיר הבירה וויען, אמר לו היהודי מרחק ארבע פרסאות, ויבקשהו לו המלך שישכור עבורו עגלה שיוכל ליסע לווען, אמר לו היהודי, ברשותי עגלה קטנה ואקחך, ויאמר המלך, נקבה שכרך, ויען היהודי 'ארבעה פערציגערס'. ויאמר לו המלך, הנני מסכים ליסע אתך, אך בתנאי שתתן לי את הפעלץ ללבשו בדרך, כי כל עצמותי רועדות מקור. עתה שבה בעלת הבית לגעור בו שערל זה יהרוג אותך על אם הדרך, את הפעלץ יקח לעצמו... אך הוא לא שת לבו לכל אלה, והרגיע אותה לאמר כי עוד מעט שוב ישוב וכספו בידו.

משהגיעו לעיר הבירה שאל היהודי את המלך להיכן פניו מועדות, ויען המלך שיקחהו אל ארמון המלוכה, אך היהודי התיירא ואמר בוודאי ענוש נענש על ההתקרבות לארמון המלך, ויאמר לו המלך אל תירא ואל תחת – אני אתרץ את הכל. והנה אך הגיעו עד לפני שער המלך קפץ המלך מהעגלה וינס הביתה, כשהוא לבוש בפעלץ היקר של היהודי, וכל בני ביתו של המלך שמחו מאד בחזרתו.

אז החל היהודי לחשוב, אוי לי ואבוי לנפשי, אכן נודע הדבר שגוי זה אינו אלא גנב, ועתה לא די שאינו משלם לי דמי הנסיעה, אף את מעילי לקח עמו, ועל כולנה, הכניס אותי אל גוב האריות – אל ארמון המלוכה, ועד מהרה יבואו שומרי הסף ויכלאוני. ואכן, לא עברו אלא כמה רגעים וסריסי המלך הגיעו, ויאמרו ליהודי שהמלך פקד להביאו אליו לפני ולפנים, בהיכנסו אמר לו המלך שלא יפחד כי ברצונו רק לדבר דברים אחדים עמו, וישאלהו המלך, התכירני, ענהו היהודי לא ראיתי את המלך מעודי עד היום הזה. אמר לו המלך, אבל אנכי מכיר אותך היטב, ואף את ביתך מכיר אנכי, ואת כליך ומטלטליך, וכל מצבך ומעמדך, ויען האיש ויאמר אין חכמה כחכמת המלך, כי יודע הוא כל מה שיש בחדרי חדרים בביתו של בן הכפר.

אמר לו המלך לא חכמה יש כאן אלא זה עתה הייתי בביתך, כי אנכי האיש שישן אצלך בזה הלילה, עתה אמור נא לי מה אשלם לך בעד המאכלים והמשקה שהחייית נפשי, אך היהודי לא השיב מאומה. שב המלך לומר, אפשר לך לבקש ממני ממון רב כמה שתרצה, ושוב לא ענהו היהודי. המלך בשלו, אם תרצה אתן לך שדות וכרמים, ושוב נאלם היהודי מהשיב. הגדיל המלך ואמר לו, אפילו אם תבקש עיר שלימה מערי הכיכר אתננה לך במתנה גמורה על שהצלת את חיי, ועדיין החריש היהודי. אמר לו המלך, אם לא תענני, לא תקבל אלא ארבעה פערציגערס המגיעים לך כבעל עגלה.

פתח היהודי את פיו ואמר ישמעני אדוני המלך, לפרנסתי מסובב אני בין העיירות כרוכל. אך בתקופה האחרונה החל יהודי פלוני לבוא אל הכפר שלנו, והוא קונה סחורות ועורות וכיו"ב מדרי הכפר, ובזה הינו משיג את גבולי, ימלא המלך את שאלתי ובקשתי, ויפקד פקודתו לאסור על היהודי מלהיכנס אל גבולות הכפר.

כשמוע המלך כל זאת, נענה ואמר כמה צדקו דברי רבי שמשון, כי גדלה הקנאה והשנאה בין בני ישראל, כי יהודי שוטה זה היה בידו להתעשר בין רגע כעשירים הגדולים שבכל סביבותינו, ואעפ"כ העבירנו הקנאה והשנאה על דעתו וביקש שטויות כאלו.

הבה ונתבונן, מה ראה הרה"ק מפרימשלאן לספר עובדא זו בשעה קדושה ונוראה כל כך, טרם קריאת התורה שהיא כמעמד הר סיני וכמבואר בפוסקים (וכדלהלן), ומלבד הפירוש הפשוט שבא לעורר על הדברים הנראים כפשוטים,

באר הפרשה - פרשת במדבר - הכנה לשבועות

'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים, אין עוד מלבדו', וברש"י, בשנתן הקב"ה את התורה פתח להם ז' רקיעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים וראו שהוא יחידי לבך נאמר 'אתה הראת לדעת', ובוודאי לא לחינם קרע הקב"ה עליונים ותחתונים, אלא לחזק אמונתם, ולנמוע אותה בלב כל ישראל עד סוף כל הדורות, כדי שיהיו ראויים ומוכשרים לקבל את התורה.

ובך מצינו בדברי הסמ"ק שמונה את האמונה כמצווה ראשונה במניין המצוות (מצוה א) וז"ל. לידע שאותו שברא שמים וארץ הוא לבדו מושל מעלה ומטה ובר' רוחות בדכתיב (שמות כ ב) 'אנכי ה' אלוקיך', וכתיב (דברים ד לט) 'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד'... אכן הקב"ה מנהיג את העולם כולו ברוח פיו, והוא הוציאנו ממצרים ועשה לנו כל הנפלאות, ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה, שנאמר (תהילים לו כג) 'מה' מצעדי גבר כוננו', עכ"ל.

מתן תורה (פסוק ד) 'אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי', שמאחר ש'אתם ראיתם' ומבורר אצלכם כי אני עשיתי הכל, אני עשיתי למצרים ואני הבאתי אתכם אלי, על כן תוכלו לקבל את התורה.

וזה עצמו ההכנה לקבלת התורה להשריש בקרבנו כי אין באדם שום כח עצמי לעשות טוב או רע. וכלשונו, על ידי איזה הכנה נזכה להתקשרות הזו מצדנו - הוא על ידי בחו' מדבר סיני, והיינו שיהיה מבורר לנו ענינו אשר לא ימצא שום כח וסייעתא אחרת, רק משורש הכל שהוא עיקרא דכל עלמין ושרשא דכל עלמין. עכ"ל.

ואכן, תחילת נתינת התורה הם באותם שני דברות אשר 'מפי הגבורה שמענום' - אנוכי ה' אלוקיך, ולא יהיה לך, כי האמונה היא יסוד כל התורה, ורק אחר שהאדם מאמין שייך לצוות עליו את כל החוקים והמשפטים. ומהאי טעמא הראה להם הקב"ה שהוא אדון כל ואין יחידות כמוהו, וכמו שנאמר (דברים ד לה)

כי דייקא בזמנים הגבוהים יש לשים לב על יסודות התורה, וכמו שאמרו שבאותו הזמן שנפתחו ז' רקיעים וזכו להתגלות אלוקית נוראה שירד הקב"ה על הר סיני אזי מן השמים השמיע את קולו בלא תרצח ולא תגנוב... להזכיר להם שאף שהתעלו עדי מרום ו'כבני עליון' אך אל ישכחו להיות 'בן אדם'...

אך ביתר עומק יתבאר כוונתו של הרה"ק בסיפור המעשה, כי שורש הקנאה והתחרות והשנאה נובע מחסרון האמונה שכל הנעשה בעולם הוא בדבר ה', ואין אדם נוגע במה שמוכן לחברו אפילו כמלוא נימה - כי אין בו כח ויכולת לעשות כן, והמאמין לא יחוש ולא ירע לבבו גם אם רואה שרעהו מצליח יותר ממנו, כי ידע אל נכון שלא שייך בעולם מציאות של משיג גבול. על כן רצה הרה"ק להשריש בהם את האמונה הטהורה קודם קריאת עשרת הדברות, כי היא ההכנה הראויה לזכות לקבלת התורה.

ומ"מ, אל יחר בעיניו ש'נתברך' במידת ה'קנאה' כי דייקא מחמת שיש בנו קנאה נתן לנו ה' את תורתו - תורת אמת, כביאורו של ה'מהר"ל ז"ע (דרוש על התורה, על הפסוק 'בחדש השלישי') על דברי הגמרא (שבת פח: פט.) שבשעה שעלה משה למרום לקבל את התורה, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה - 'תנה הודך על השמים', באותה שעה אמר לו הקב"ה למשה החזר להם תשובה, ענה משה רבינו 'כלום קנאה יש בכבם, יצר הרע יש בכבם'. ומבאר המהר"ל שנמצא שדייקא עבור הקנאה שיש בין איש לרעהו ניתנה לנו התורה, שנוכל על ידה להשלים עצמנו ולהתגבר על המידות. ה. וכך כתב הרה"ק ה'תפארת שמואל' מאלכסנדר ז"ע (נשא אות ד) 'וענין אמונה הוא עיקר הכנה לקבלת התורה, וצדיק באמונתו יחיה - באמונתו מחיה את עצמו וכל אבריו שיוכל להיות כלי מוכשר לקבל התורה, וזהו שאמר דוד המלך ע"ה (תהילים קיט) ותורתך חנני כי דרך אמונה בחרתי', עכ"ל.

1. כתב הרא"ש שלכן פתח 'אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים', ולא פתח בנס גדול יותר - 'אנכי ה' אלוקיך אשר בראתי שמים וארץ', כי רצה הבורא ללמדנו על האמונה בהשגחת ה' בפרטיות על כל פרט ופרט, ודבר זה נתגלה לעין כל ביציאת מצרים (יותר מבעת בריאת העולם). וז"ל הרא"ש (ארחות חיים ליום א' כו) לבטוח בה' בכל לב, ולהאמין בהשגחתו הפרטית, ובזה תקיים בלבבך הייחוד השלם, בהאמין בו כי עיניו משוטטות בכל הארץ, ועיניו על כל דרכי איש, ובוחן לב וחוקר כליות. כי מי שאינו מאמין באשר הוצאתיך מארץ מצרים אף באנכי ה' אלוקיך אינו מאמין... וזה יסוד כל התורה כולה. עכ"ל.

באר הפרשה - פרשת במדבר - הכנה לשבועות

ז

באלף, ולכל אחד יש חשיבות בפני עצמו אצל הקב"ה. וע"ש זה המנין נקרא חומש במדבר 'חומש הפקודים' - אף שרק ב' פעמים נזכר בו ענין 'מנין בני ישראל', כי ענין גדול יש לו לבורא במספר בניו.

ביסוד זה ביאר הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (דרש משה לשבועות) דלכך תיקנו חכמים שיהיו קוראים פרשת במדבר קודם חג השבועות (עי' מגילה לא: ובתורה קלות, ומעמם כדי להפסיק עם קריאת פרשה זו בין הקלות שבפרשת בחקותי ל'שבועות') וז"ל. ונראה שיש לפר' במדבר שייכות גדולה ל'שבועות, והוא להוציא מאלה שמתרשלין ללמוד, מחמת מחשבתם שלא יגיעו למדרגה גדולה בתורה. וע"ז בארתי (שמות ל יב) שמה שנאמר ענין המנין בלשון 'שאו' - שבזה מתנשאים כל אחד ממדרגתו, בראותו שהוא שזה להמנות באותו המספר ממש של הגדול, ששניהם נמנים רק לאחד, א"כ גם הוא יכול לבוא למדרגה הגדולה. ולכן קודם שבועות צריך לקרוא פרשת במדבר שהוא פרשת הפקודים שנאמר בלשון נשיאות ללמדנו שבאופן זה יכול לקבל התורה וללמדה.

ובפרט אם יתבונן ויראה שכך הוא דרך המנין והמספר שהוא נשלם דייקא מכל יחיד ויחיד. ובחסרונו יחסר המנין אחד פחות מכל המספר, וכל יהודי הינו חלק ממנין ששים רבוא נשמות ישראל, ובלעדיו אי אפשר לכל הכלל לקבל את התורה, כי אף אם יחסר רק אחד מן המנין יורגש החסרון בכולם^ז. וכדאיתא מהרה"ק ה'מאור עינים' זי"ע (ריש פרשתן) כללא דמלתא אי אפשר שיחסר שום א' מישראל, ואפילו נשמות

תרע שהאמונה היא עיקר כל התורה כולה^ז. כדכתב ה'רמב"ן' זי"ע (סוף פר' בא בר"ה ומן הניסים) 'שאין לאדם חלק בתורת משה עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם ניסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם'. נמצא, שבלא האמונה נחשב כמי שעדיין לא 'התחיל' את התורה. אין לנו אלא להתבונן בדבריו, ולהשיבם היטב בפנימיות לבנו - שאין כל טבע בעולם אלא הכל בהנהגה ניסית מאת ה'. כאשר יחיה האדם באמונה זו אשריו ואשרי חלקו בזה ובבא.

וכך איתא מהרה"ק ה'מאור ושמש' זי"ע (פרשת יתרו ד"ה איתא במדרש), בשם הקדוש הרב רבינו אלימלך [מליזענסק] זצוק"ל... 'וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר - אנכי ה' אלקיך' פירוש שבכלל 'אנכי' הוא כל התורה כולה וכו', וכל התורה כולה היא תלויה ב'אנכי', דהיינו אם האדם מאמין באלקותו ממילא בודאי מקיים התורה והמצוות כראוי^ח.

שאו את ראש - חשיבות ורוממות כל יחיד שבישראל

בפרשתן (א ב-ג), 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל... תפקדו אותם לצבאותם', וברש"י, מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה. והוא כאדם המחבב הפצים מסוימים לכן מונה אותם בכל שעה ושעה לראות אם לא חסרו.

ונתבאר בספרים (ספר הזכות לחידושי הרי"ם זי"ע פר' כי תשא, ועוד) שתכלית המנין והספירה היה להראות לכל אחד ואחד שהוא 'דבר שבמנין' שאינו בטל אפילו

ז. וז"ל הרה"ק ה'דגל מחנה אפרים' זי"ע (ר"פ עקב), כלל גדול לעבודת הבורא ב"ה הוא העיקר הוא האמונה, וע"ז היה מזהיר א"ז זללה"ה (מרון הבעש"ט), וזהו שורש לכל התורה והעבודה, וזהו שאמר דוד המע"ה (תהלים קיט פו) 'כל מצוותיך אמונה'. עכ"ל.

ח. ולעומת זאת, ביאר עוד הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע (נו"א ד"ה וידבר, או יאמר), שתכלית כל התורה כולה היא להביא את האדם לידי אמונה והכרה בבורא כל עולמים, וזה ביאור הכתוב (ב א-ב), וידבר אלקים את כל הדברים האלה - תכלית דבר ה' אל עמו בכדי שיבוא האדם לאמר אנכי ה' אלקיך, שיאמר תמיד ויכריז שאין עוד מלבדו ואפס זולתו. כעין זה כתב הגר"א (משלי כב יט) עיקר נתינת התורה לישראל הוא בכדי שישוימו ביטחונם בה'.

הרה"ק רבי יחזקאל מקאז'מיר זי"ע (תורת יחזקאל תפילות ר"ה) אמר בביאור נוסח הברכה (ברכת מלכויות במוסף דר"ה) ובתורתך כתוב לאמר כל התורה הקדושה נכתבה בכדי לאמר לו ליהודי, שיאמין בכל לבו ששמע ישראל ה' אלוקיני ה' אחד.

ט. והרי אם יחסר אפילו אות אחת מכל דברי התורה הזאת ייחשב הספר כס"ת פסול, ומכאן, שרק ע"י כל נשמות הששים רבוא נעשית הקומה שלימה, ומכאן, ילמד שלא תיפול רוחו ולא יתייאש ח"ו, אלא ידע שבו בחר ה' לקבל התורה וחפץ יתב"ש בעבודתו ובמצוותיו.

באר הפרשה - פרשת במדבר - הכנה לשבועות

שנפלו דהיינו נשמות הרשעים אי אפשר שיאבדו ח"ו, והוא יתברך חושב מחשבות לבל ירח ממנו נדה.

חלק מהכלל, מכל מקום הרי הוא עצמו עולם מלא ומיוחד בשליחותו.

ביו"ב ביאר הרד"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"ם ריש פר' שמות) את מאמר חז"ל (הובא ברש"י שמות א א) 'שבני ישראל נמשלו לכוכבים' - ומה ענין זה לזה. אלא, כי כמו הכוכבים הללו, כשמביטים בהם מרחוק, רואים שרבים הם עד אין מספר. אך מכל מקום אם יתקרב אליהם יראה שכל כוכב וכוכב הרי הוא עולם מלא וגדול. כך כל יהודי ויהודי, אף שהוא

שיהא זרעי זרע זרעי - במעלת תפילת אבות על בנים הנה ימים באים - יום ערב ראש חודש סיון, וכתב השל"ה הקדוש (מסכת תמיד נר מצוה קלב) וז"ל, לבי אומר שעת רצון לתפלה זו (תפילת השל"ה הנודעת) בערב ראש חודש סיון, הוא החודש שבו ניתנה התורה, ואז נקראים 'בנים' לה' אלוקינו, וראוי לישב בתענית ביום ההוא הוא ואשתו, ויתעוררו בתשובה ויתקנו כל ענייני

וכך ביארו במה שאמר רב יוסף (פסחים סח:): 'אי לא האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא', שאצל אומות העולם יש הרבה 'יוסף', המון בריות לאין תכלית עם אותן שם ומהות בלי חשיבות לכל יחיד בפני עצמו, אך לאחר 'האי יומא' - בקבלת תורה מסיני, מאותו היום והלאה אין 'כמה יוסף', אלא כל 'יוסף' יש לו תפקיד מיוחד בעולם הזה, והקב"ה חפץ בו...

י. כלל הדברים, 'מניין' בני ישראל מורה על ב' יסודות נכבדים שהם כהכנה לקבלת התורה. א. כל איש יהודי באשר הוא יש לו חשיבות עצומה לפני המקום ב"ה, וחלילה מלחשוב שהוא כבר 'עובר בטל'... אלא כביכול הקב"ה אומר 'אני צריך אותך'... וכגון בחג השבועות עליו אמרו חז"ל 'ביום חתונתו הרי זה מתן תורה', בו ביום פונה כביכול הקב"ה לכל יחיד ויחיד מבני ישראל ואומר לו רצוני שתיכנס עמי לחופה. ב. כל יהודי יש לו תפקיד בעולם שאי אפשר לשום אדם בעולם למלא אותו במקומו.

ובזה נמשלו ישראל לכוכבים, שנאמר בהם 'מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא' (תהילים קמז ב), והיינו שכל 'כוכב' הוא חלק מהמניין הכללי, אך מלבד זאת יש לו 'שם' בפני עצמו בלא שום שייכות לאחרים (וכמבואר שם ברד"ק ובמלבי"ם), ובזה נדמו בני ישראל, כי כל יהודי הוא חלק 'ממניין' בני ישראל, ואי אפשר לשלמות הכלל בלא צירוף כל היחידים, זאת ועוד, כל יהודי יש לו 'שם' פרטי (ואינו נקרא 'ראובן' כי לשני קוראים 'שמעון' וכיו"ב...), והשם מורה על עניינו ומהותו ועל תפקידו במיוחד, שאי אפשר לאחר להשלימו. ואם אכן ממלא תפקידו הרי הוא כגדול שבגדולים, וזאת למדנו ממניין בני ישראל שכולם נספרים בשווה ובלא הבדל.

צא ולמד מן הסיפור המובא ב'סדר הדורות' (אות י) על רבי יהושע בן אלם שגילו לו מן השמים בחלום הלילה, 'שמח בלבך שאתה וננס הקצב מושבו ומושבך בגן עדן, וחלקו וחלקך שוין כאחד'. כשהתעורר ר' יהושע משנתו חשב בלבו ואמר, 'אוי לי, שמיום שנולדתי הייתי תמיד ביראת קוני, ולא עמלתי אלא בתורה, לא הלכתי ד' אמות בלא ציצית ותפילין, והיו לי שמונים תלמידים, ועכשיו שקולין מעשי ותורתני עם הקצב'. מיד הלך עם תלמידיו מעיר לעיר כדי לברר מי האיש ששמו 'ננס הקצב', ואחרי חקירות ודרישות הגיע אל עירו ושאל את בני עירו היכן מקום דירתו, השיבו לו תושבי המקום שאינו ראוי לתלמיד חכם ואיש מכובד כמותו ללכת אליו, אך רבי יהושע התעקש וביקש שיגידו לו שברצונו להיפגש עמו. הלכו האנשים אל הקצב ואמרו לו שרבי יהושע בן אלם שואל אודותיו, תמה ננס ושאל 'מי אנכי ומי אבותי בישראל שרבי יהושע שואל אותי, אמרו לו, עמוד ולך עמנו, חשב בלבו שכל מה שאמרו לו שקר הוא, ואמר לא אלך עמכם שאתם משחקים בי. מיד חזרו לר' יהושע ואמרו לו, אתה אור ישראל ואור עינינו עטרת ראשנו איך תשלחנו בשבילו, הלא הוא לא רצה לילך עמנו, אמר להם תדעו, שלא אשב עד שאראה אותו. הלך רבי יהושע בעצמו אצל ננס הקצב, ונפל ננס על פני רבי יהושע ואמר, מה היום מיומים שעטרת ישראל בא לפני עבדו, א"ל דבר יש לי לדבר עמך, א"ל דבר, א"ל מה מעשיך ומה מלאכתך, א"ל אדוני, קצב אני ויש לי אב ואם זקנים, ואינם יכולים לעמוד על רגליהם, ובכל יום ויום אני מלבישם ומאכילם ומרחיצם בידי, מיד עמד ר' יהושע ונשקו על ראשו, ואמר לו, בני, אשריך ואשרי גורלך מה טוב ומה נעים, ואשרי חלקי שזכיתי להיות חברך בגן עדן. והרי לנו, כי מאחר שננס הקצב מילא את השליחות שעבורה ירד לעולם - לכבד אב ואם, שוב נחשב הוא כמו התנא הק' רבי יהושע בן אלם, עד שהם שותפים בגן עדן.

הבית איסור והיתר וטומאה וטהרה וכל העניינים, ויתנו צדקה לעניים הגונים... (ואף מי שקשה עליו התענית ברור זה, מ"מ יקיים שאר הדברים האמורים כאן, וירווח לו) כ"י.

באמת אמרו, כי בכל עת ובכל זמן מחובת האבות להרבות בתפילה להצלחת הצאצאים בתורה וביראת שמים², אך הזמן גרמא, בימים שקודם קבלת

יא. עובדא שמעתי, לפני כמה שנים באה כלה 'בעלת תשובה' בברית האירוסין, בהתקרב מועד הנישואין ביקשו העסקנים מנשים צדקניות שתבואנה להשתתף בשמחת הנישואין לשמח את הכלה... והנה אחת מאלו כשבאת למקום הנישואין חיפשה אחר אם הכלה - לברכה בברכת 'מזל טוב', אלא שזו נעלמה מעין כל, עד שמצאה אותה יושבת ב'מטבח' כשפניה זועפים, מלאה טענות כרימון... משנשאלה 'מדוע פניך רעות היום' לעת שמחת כלולות ביתך הכלה המהוללה בכל התשבחות... ענתה אותה 'קשת רוח', כיצד אוכל לשמוח כשבתי הכלה הזו הפנתה לי עורף, עזבה את ביתי ואת דרך חיי ונהפכה לבעלת תשובה גמורה, ומה גדל צערי כי איננה הראשונה אלא שלישית מבין בנותי שעשו את הדרך הלזו ושובו בתשובה שלימה...

כשמוע האשה את דבריה תמהה בפניה - כיצד אכן אירע דבר כזה שממשפחה אחת כבר שבו שלש בנות בתשובה, לא ידעה אם הכלה מה לענות, אבל סיפרה כי כל ה'קשר' שבינה ובין עולם החרדים לדבר ה' היה שלפני כעשרים שנה השתתפה ב'סמינר' לבעלי תשובה, אבל כל הדיבורים שנאמרו שם לא נקלטו במוחה ולא השפיעו עליה במאומה. בתוך הדברים סיפרה שבסוף הסמינר נתנו לכל אחת דף כתוב, והובטח להם ש'סגולה' גדולה להצלחה ולברכה יש באמירת הנכתב באותו דף, ומאז היא אומרת אותו בכל יום - אעפ"י שאינה מבינה מאומה מהנאמר בו (כי לא הייתה האשה מבני ארה"ק). האשה שאלה אותה שמא נמצא הדף ברשותך, אמרה כן, והוציאתה מחיקה שם נתגלה הסוד - כי על הדף הודפס 'תפילת השל"ה', ואף שאשה זו לא ידעה מאי קאמרה (וגם לא רצתה כלל שיקויים בה כל הנאמר שם), מ"מ זכתה ששלוש מצאצאיה שבו בתשובה שלימה וגמורה, ק"ו לדידן שאנו יודעים את הנאמר בה, אם נתפלל בוודאי נפעל דברים נשגבים ורוב נחת דקדושה מכל יו"ח.

יב. העיד הגה"ק ה'חתם סופר' זי"ע על עצמו בשמחת נישואי אחד מצאצאיו בזה הלשון האמינו לי, שמדי יום ויום הנני שופך דמעות שה' יזכני, שבניי יעלו מעלה מעלה בקודש יותר ממני, ויקויים בהם (דברים ל ה) 'והיטבך והרבך מאבותיך' (הובא בתפילה למשה עמו טו).

הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע היה אומר שאינו מבין היאך אפשר לאב הרוצה שיגדלו בניו בדרך התורה להישאר בעיניים יבשות בשמו"ע. ואביו הרה"ק המהרי"ד מבעלזא העיד שאינו מחסיר אפילו 'שמו"ע' אחת מלבקש ולהתפלל על בנו רבי אהרן - שכבר אז היה מפורסם כגדול וקדוש, ומה נענה אנן.

עוד אמר המהרי"ד שכ"כ גבוהה ונעלית היא התפילה להצלחת הצאצאים בתורה ויראה עד שלא תיקנוה אנשי כנסת הגדולה בתפילת שמו"ע בפירוש, כי אם ברמיזה (שלא ייטפלו לה ה'חיצונים') בברכת מודים, בתיבות 'לדור ודור נודה לך ונספר תהילתך', שהוא כאומר ומבקש רבש"ע הב לי בנים שאודה לך תמיד עליהם...

הנה מצינו בחנה שהביאה את שמואל בנה למשכן שילה ואמרה 'אל הנער הזה התפללתי וגו', וגם אנכי השאלתייה לה", ולכאורה צריך ביאור מדוע רק 'השאלה' אותו להקב"ה ולא 'נתנה', וביאר אחד מצדיקי דורנו שליט"א שבא הכתוב ללמדנו שאפילו שמואל הנביא שאין לנו שמץ של השגה בקדושתו אף הוא זקוק ל'אם' שתתפלל עליו ותעתיר בדמעות שלישי להצלחתו, על כן לא 'נתנה' אותו חנה במתנה לה' אלא רק 'השאלה' אותו, בכדי שעדיין יהיה לו אם המתפללת ומעתרת בעבורו...

יש מרמזים, מדוע 'ועיני לאה רכות' (בראשית כט יז) - ואילו לרחל אחותה נאמר (ירמיה לא טו) 'מנעי קולך מבכי'... כי בכייתה של לאה היה על בניית בית נאמן בישראל, בית שמגדלים בו בנים צדיקים, בכיה זו חשובה למאד, עד שלא רצה הקב"ה לומר לה 'מנעי קולך מבכי'...

מעשה בבחור מבני חו"ל שלמד בישיבת 'שפת אמת' בירושלים עיה"ק, והיה הבחור בעל כשרון נפלא ומתמיד עצום, ונתחבב מאד אצל 'ראש הישיבה' דאז ה"ה הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע, והיה ראש הישיבה משתעשע עמו הרבה בדברי תורה. פעם הגיע אבי הבחור מחו"ל ובביקורו בישיבה נכנס אל ראש הישיבה לשאלו אודות בנו ומצבו בלימודים, ויענהו ראש הישיבה בקצרה ובפשטות 'ב"ה הכל בסדר...' כדרך שעונים לאב השואל על בנו שהוא מן הבינונים בישיבה... משיצא האב מחדרו של ראש הישיבה שמע מכל רבני ותלמידי הישיבה - אה, אתה אביו של פלוני, הרי ראש הישיבה אינו פוסק מלהשתעשע עמו בדברי תורה, בלימוד שלפנה"צ ואחה"צ וכו' וכו'... מששמע

התורה, להרבות ביותר בתפילה ובתחנונים לזכות לקבלת התורה, ושנהיה אנחנו וצאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה, וכמו שכתב ה'פלא יועץ' (ערך עצרת) 'זמה טוב דבר בעתו, לשפוך נפשו בימים האלה ובזמן הזה שיוכה הוא ובניו לכתרה של תורה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות'.

גדול כוחה של תפילת אבות על בנים". ומפורשים הדברים ב'תנא דבי אליהו' (פ"ח) 'מעשה בכהן אחד, שהיה ירא שמים בסתר וכל מעשיו הטובים שהיה עושה היה עושה בסתר, והיה לו עשרה בנים מאשה אחת, ששה זכרים וארבע נקבות, ובכל יום ויום היה מתפלל ומשתטח ומבקש רחמים, ומלחך בלשונו עפר,

האב כי כן, גברה פליאתו, מדוע ענה לו ראש הישיבה כל כך בקרירות ו'סתמא' על בנו. שב האב להתדפק על חדרו של רה"י ושאלו מדוע הסתיר ממנו מע"כ על מצב בני כי כל כך טוב היא... ויענהו ראש הישיבה בסיפור מעשה שהיה.

לפני מלחמת העולם השנייה ריחפה על בחורי ישראל גזירת גיוס לצבאות פולין, כאשר נקרא אחי (מאמו שנישאה בזיו"ש לאמרי אמת, והיה לה בן יחיד מזיווג ראשון שגדל על ברכיו) הר"ר לייבל טימקין הי"ד להתייצב לצבא, נכנסה אמי הרבנית אל אבי הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע שיברך אותו שיפטר מהצבא, אך אבי השיבה בקיצור 'השי"ת יעזור'. מכיוון שכן הייתה אמי יושבת ובוכה על מצבו של אחי - מה יעלה בגורלו ומה יהא בסופו הן ברוחניות הן בגשמיות, כי היה נראה שיהא עליו להתגייס ולשרת בצבא, ובפרט אחר שהרבי לא הבטיח לה ישועה.

משראתה זקנתי אם אמי (אשת חבר של הרה"ק הרי"מ בידרמן זצ"ל) את צערה של אמי מיהרה ונכנסה אל אבי - חתנה ה'אמרי אמת' (אשר היה גם אחיה) והזכירה את צער אמי - בתה הרבנית החוששת מה יעלה בגורל בנה, נענה הרבי ואמר לה בניחותא ובהבטחה, אין כלל מקום לדאגה כי בוודאי לא יקוהו לצבא. אחר זמן כשנודע לאמי שאבי הבטיח לאחותו (אמה) מפורשות שלא ילקח הבן לצבא, שטחה את פליאתה בפני אבי מדוע לא הודיע לה כן מתחילה והיה חוסך ממנה הרבה צער ועגמת נפש, השיב לה אבי ה'אמרי אמת' א מאמע דארף וויינען... (אמא צריכה לשפוך דמעות על בניה).

בזה ביאר הרה"ק ה'פני מנחם' לאבי הבחור, שלכן לא רצה לשבח את הבחור באזני האב, כדי שימשיך לבכות ולהתפלל שיזכה בנו לחשק ואהבת התורה, ויתעלה מעלה מעלה בדרך התורה והיראה.

יג. מעשה שהיה כשישב הגאון רבי משה שטרנבוך ראב"ד ה'עדה החרדית' בירושלים שליט"א בשיעורו של הגאון גאב"ד טשעבין צוק"ל, והקשה הטשעבינער רב קושיא עצומה על הסוגיא הנלמדת, והגר"מ ענה מיד תשובה כהלכה ברוב חריפות ופלפול ויישב דבר דבור על אופניו. אמר לו ה'טשעבינער' חידוש זה איננה שלך... ולפליאת שומעי לקחו הסביר, כי תשובה זו איננה שלו אלא של אמו שבכתה בדמעות שלישי להצלחת צאצאיה בתורה.

שח הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ צ"ל שכידוע עמד בראשות ישיבה רבות בשנים, כי תחת ידיו עברו דורות של תלמידים - אב בן ונכד, וגם משפחות שלימות של כמה וכמה אחים, וברבות השנים ראה כי פעמים ויש משפחה שלימה של אחים שכולם מוצלחים ביותר זולתי אחד שנראה כ'חלש' יותר מכולם אם בלימודים או בשאר עניינים, וברבות השנים הבחין בדבר פלא - כי דייקא זה ה'חלש' יצא עפ"י רוב מוצלח יותר משאר אחיו ה'מוצלחים' וה'עילויים' בתורה (או בכל דבר אחר שפנה לעסוק בו). וביאור הדבר, בע"כ תאמר, שהוא בזכות הדמעות והתפילות ששפכו אביו ואמו, כי בדרך כלל על בן 'יוצא דופן' כזה מתפללים ושופכים דמעות יותר מעל שאר הבנים המצליחים.

סיפר לי מחנך חשוב מתושבי נ"י. שהוא מנהל רוחני בתלמוד תורה גדול בארה"ב, ובעיניו ראה כוחה הגדול של תפילת אבות על בנים, וכך הוא מעשה, בת"ת לומדים באותה כיתה שני אחים תאומים, אך נשתנו זה מזה, כי אחד מהם היה בעל כשרון נפלא, מלא בשמחת חיים, שוקד על תלמודו בשקידה עצומה מתוך הבנה בהירה, ואף מוסיף לימודים, ובכולם הוא מצליח בס"ד ומתעלה מעלה מעלה. לעומתו, אחיו תאומו היה ילד חלש מאד, חסר כשרונות וחשקות התורה, ואף דברים פשוטים לא נקלטו במוחו... והיה ממש צער גדול לראותו יושב ונחשל בלימודיו, ובפרט שבאותה שעה יושב בסמוך לו אחיו העולה ומתעלה דבר יום ביומו בליעה"ר...

כך הווה עד לפני שבועיים (ביום שסיפר לי המחנך את דבר המעשה), עד שלפתע ביום בהיר אחד, החל האח הנחשל לפרוח ולהתעלות, להבין ולהשכיל מתוך חשקות התורה נפלאה, והיה שומע לומד ומלמד באופן נפלא כזקן ורגיל כאילו נולד בכישרונות מזהירים ונפלאים... ויהי לפלא ו'חידה' שתומה' בעיני כל מלמדיו וחבריו. איש מבין המלמדים

באר הפרשה - פרשת במדבר - הכנה לשבועות

יא

כדי שלא יבא אחד מהן לידי עבירה ולידי דבר מכוער. עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהונה מבניו ומבני בניו ואמרו, לא יצתה אותה שנה ולא שנית ולא שלישית עד שבא עזרא והעלה הקב"ה על ידו את ישראל מבבל, ואותו הכהן עמהם, ולא נכנס הכהן ההוא לעולמו.

עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהונה מבניו ומבני בניו עד חמשים שנה, ואחר כך נכנס אותו הכהן לבית עולמו, עכ"ל. הבט וראה כמה זכה אותו הכהן על ידי ששפך תפילות בעושר על צאצאיו".

לא ידע ולא הבין ממה אירע השינוי המבורך, עד שפגש המנהל באבי הילד ושטח תמיהתו בפניו, הידעת כי נפתח ראשו ולבו של בנך השני והחל לשנות לרוויה ממימי ים התלמוד, אף תפילתו ויראתו נשתנו למעליותא בצורה נפלאה, אולי תדע 'בשל מי הסער הגדול הזה'...

תחילה ניסה האב שלא לענות למנהל, אך משגברו עליו הפצרות המנהל, הודה שלפני כב' שבועות עמד והתבונן במצבם של בניו התאומים, איך שאחד עולה ומצליח ועושה חיל בלימודו, ולעומתו השני מבלה את ימיו בחוסר מעש, ואין לו כל חשק וטעם בלימודיו. ואף כל עצותיהם הטובות של המחנכים העלו חרס, על כן קיבל האב על עצמו שמכאן ולהבא יאמר 'ברכת התורה' דבר יום ביומו בכוונה מתוך הסיידור ובמתנינות כמונה מעות, וישפוך שיחו בברכת 'והערב נא' ויבקש מעומק הלב 'ונהיה אנחנו וצאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה' (כי עד אז הייתה 'ברכת התורה' משמשתו כ'תפילת הדרך' מביתו לביהמ"ד הסמוך לביתו), וכן עשה, ומני אותו היום 'נפתחו עיניו ולבו של הבן' והחל להבין את הנלמד ואף החל לשקוד על תלמודו יומם ולילה וכל זה בזכות 'ברכת התורה' של האב...

יד. ולעולם אל יתייאש אדם מלדפוק על שערי רחמים, וגם אם לדאבון לב נראה שהרחיק הבן הרבה הרבה ל"ע, עדיין ימשיך לשפוך שיח בפני בוחן ליבות, ובוודאי יעשו פירות.

וכך מובא ב'מעשה איש' (ח"ה עמו קטו) שה'חזון איש' אמר פעם להגאון ר"י גאלינסקי על בן קיבוץ שחזר בתשובה – כי בזמן שאביו (של הבחור) החמיץ וירד מדרך הישר בכה אביו (של האב) בדמעות. וכלל הוא כי דמעות אינן הולכות לאיבוד (והשפיעו לכה"פ על נכדו).

ידוע שהגה"ק ה'חזון איש' זי"ע אמר (וכן היה מרגלא בפומיה של הגה"ק הסטייפלער זי"ע) דלפעמים נראה 'בחור' שאין לו טעם בלימוד, ולפתע ביום מן הימים נפתחים בפניו מעיינות החכמה, והוא מתחיל לעלות ולהתעלות בתורה ועבודה, והגורם לזה, כי לפני זמן היתה זקנתו בוכה בתפילתה בעת הדלקת נרות שבת 'זוכני לגדל בנים ובני בנים חכמים ונבונים אוהבי ה'...' ודמעות אלה נחסמו בשעתו על ידי קטרוגים ל"ע, והנה לאחר שנים כופר העוון ובטל הקטרוג, מיד עלו אותן הדמעות ופעלו בשמים שאכן יגדלו צאצאיה לתלמידי חכמים וכל מידה טובה המוזכרת בתפילה הנ"ל.

סיפר הגאון רבי ברוך גריינימן שליט"א עובדא נוראה על דו"ז הגה"ק החזו"א זי"ע, מעשה באברך שלצורך פרנסתו יצא לעבוד מחוץ למחננו – ורק אחת לכמה שבועות היה חוזר לביתו למשך שבת אחת וחוזר חלילה... במקום עבודתו מצא בחור 'עם הארץ' מהודר בתכלית ההידור, בהיותו בן 'קיבוץ' של אותם הימים לא ידע מימינו ומשמאלו 'עם הנבחר' מהו, תורה ומצוות מה הם... בהגיע 'שבת חופשה' הזמין האברך את הבחור הלז שיבוא לשבות שבתו עמו בביתו שבבני ברק, הבחור חשש ופחד כיצד יתקבל בבני ברק כשכל הנהגתו ולבושו נראית כה'תועים', אבל האברך דיבר על לבו והרגיע אותו שבוודאי יקבלוהו בסבר פנים יפות, וכך הווה.

למותר לומר, שהאברך ניצל את ההזדמנות, ובמשך השבת הראהו לו את 'יופיה' של בני ברק – היכלי הישיבות וחצרות האדמור"ים (דאז), גם על ביתו של מרן החזו"א לא פסח – שם נדלק הניצוץ היהודי בלבו של הבחור והחל 'לזוז' לצד התורה והמצווה, עד שבהגיע ה'חופש' הבא ביקש הבחור מעצמו שברצונו להיות 'אורחו' של האברך, וכך זכה שוב להקביל את פני החזו"א ויותר נתלהב בקרבו, עד שנהפך ל'בעל תשובה' גמור, וכעבור תקופה הופיע בבית אביו באותו 'קיבוץ' כשכיפה גדולה על ראשו – כראות האב את בנו חבוש בכיפתו זעק 'זעקה גדולה ומרה' כי 'רע ומר' חלקו בראותו את בנו טיפוחו חבוש כיפה לראשו... בחמת זעם שאל את הבן כיצד אירע דבר, כיצד נשתבשה דעתו, וסיפר לו הבן שכל זה בזכות החזו"א...

האב שהכיר מעיירת מולדתו את החזו"א, שאל את בנו, מי זה, ר' אברהם ישעי' מקאסאווע, וכל עוד זעמו בפניו הכריז, אני אראה לו מי חזק ממי... נכנס לרכבו ונסע במהירות לבני ברק, בהגיע לבני ברק שאל את העוברים ושבים היכן החזו"א... היכן החזו"א... משהראוהו והגיע לביתו, שאל מיד את הגה"ק ברוגזה אתה החזו"א... אתה החזו"א... כן, מה רצונך שאלו החזו"א, החל האיש זועק לנגדו, וכי נראה לך שתעשה עם בני ככל העולה ברצונך,

באר הפרשה - פרשת במדבר - הכנה לשבועות

והגבלת - הקדושה והגבולות כתנאי לקבלת התורה אל משה וקדשתם^{טו} היום ומחר^{טז} (שמות י"ט), והכוונה בתחילת דבר ה' אל עמו, כהכנה לקראת מעמד הנורא של נתינת התורה, אמר הבורא ית"ש בפסוק (שם ה) 'והייתם לי סגולה', שהקב"ה מבקש

אני אסור אותך בבית האסורים על מעשים כאלו... כה זעק וזעק גיבובי דברים ושטויות, לא יועילו לכם כל פעולותיכם, גם לא יועילו תפילותיהם ובכיותיהם של הורי אשר בכו נוראות כשאני ברחתי מבייתם (והלך אחר המשכילים כסומא בארובה), החזו"א לא נכנס לדבריו רק נתן לו לפרוק כל אשר על לבו, ומשנרגע מעט נענה ואמר לו, דע לך, אין תפילה אחת חוזרת ריקם, אין דמעה אחת חוזרת ריקם, תפילותיהם, בכיותיהם ודמעותיהם של הורייך בוודאי יפעלו פעולתם לטובה, ואם אתה היית 'בעל בחירה' ומן השמים לא עכבו בעדך מלבחור בצד הרע, אבל בנך כבר נחשב 'תינוק שנשבה', עליו ועל נשמתו פעלו התפילות להשיבו אל כור מחצבתו...

סוף דבר היה שכעבור ימים ושנים גם האב שב בתשובה שלימה ונתקרב כראוי לתורה ועבודה, ונמצא שגם עליו ועל נפשו פעלו והועילו התפילות והבכיות.

טו. על כן יאמרו המושלים, לאחד שהיה בבית חתנות ושכח שם חפץ כלשהו, באישון לילה נזכר מאבדתו ומיהר להשים פניו לעבר האולם בו נערכה החתונה אולי יש תקווה והחפץ במקומו מונח, כאשר הגיע למקום והנה חושך ואפילה מקדמים פניו, השולחנות עומדים נכלמים בצידי האולם, ואין ברחבי האולם אלא שיירי מאכל ועצמות מושלכים על הארץ, עד שאי אפשר להאמין כי לפני שעות ספורות ממש האיר ההיכל באור יקרות והיתה סעודה ערוכה בכלים נאים ומפוארים. וחשב לעצמו, מה בצע בכל 'שמחת הנישואין' כשסוף דבר נשאר מכל ה'רעש' רק מקום חשוך ו'עצמות' על הארץ... אחר כמה רגעים שב ואמר, לא כי, אם החתן קידש את הכלה ואמר 'הרי את מקודשת לי' הרי לנו רווח גדול מכל החתונה, והיה כדאי כל הטירחה וההוצאות סביב הנישואין, אולם אם לא היו קידושין אזי שאלתו במקומה עומדת... הרי בסוף לא נשאר אלא עצמות וקליפין...

והנמשל הוא, סוף כל האדם הוא ללכת בדרך כל הארץ למקום מנוחתו, מורידים אותו לבור חשוך וצלמות, ולא נותר ממנו כי אם עצמות מושלכות, ואם היו 'קידושין' - שקידש את עצמו בכל מיני קדושות אם כן יש תועלת מרובה בכל ירידתו לעולם הזה ושנות חייו עלי אדמות, ואם אין כאן 'קידושין' אזי באמת 'מה בצע בדמי ברדתי'... וזהו שאמרו (עירובין נד.) 'האי עלמא כבי הילולא דמיא', לרמז על תכלית חיי האדם בזה העולם, שאם 'קידושין' כאן הכל כאן, ואם לאו מה קניית....

טז. וכבר המשילו בעלי המשל [ומקור הדברים ב'רוקח' לעניין שיחה בשעת התפילה בהלכות תשובה כו], למה הדבר דומה, לאב המדבר עם בנו, שממידת דרך ארץ היא שיפנה הבן ויעמוד כנגד אביו פנים אל פנים, אבל אם יפנה לו עורף יענישו האב על חוצפתו, שהרי מראה לו בזה שאינו רוצה לשמוע דבריו, והכי נמי הקב"ה יורד ובא להעניק לנו את תורתו על כן מוטל עלינו להתקדש ולהיטהר ובכך הננו כביכול פונים אליו פנים בפנים - לשמוע את דבר ה', אבל מי שאינו מתקדש ומיטהר הרי הוא כבן המפנה עורפו ח"ו לפני בורא כל עולמים, ואוי לאותה בושא וכלימה.

והנה, בהגדה (של פסח) אנו אומרים 'אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו', והתמיהה מפורסמת כי מה רווח יש בזה, יש מבארים, שבעמידת בני ישראל כשפניהם אל ההר, הרי שראשית לכל דבר היה בזה הפניית עורף לכל הבלי העולם שמחוץ להר סיני. וזה עצמו מעלה גדולה ונשגבה. ועאכ"ו טובה כפולה ומכופלת שגם כאשר זכינו ו'נתן לנו את התורה' היה זה באופן שדיבר עמנו 'פנים בפנים' - הפנים אל ההר והעורף לעולם שמעבר... כי הא בלא הא לא סגיא.

יז. והעיקר להתרחק מתחילה שלא להתקרב אל צד היצר כלל וכלל. וכביאורם של צדיקים (גבורות ארי בסוף הספר בליקוטים נחמדים, יש מביאים כן בשם הגר"א) על דברי הכתוב קודם מעמד הר סיני 'הגבל את ההר וקדשתו' (שמות יט כג) שע"י עשיית גדרים וסיגים נעשה קדוש, וזהו 'הגבל את ההר' - פירוש עשה גדר מסביבות ההר ויקרא שמך קדוש, ע"י האותיות שסביב לתיבת 'הר', כי קודם לאות ה' ור' יש ד' וק', ולאחר אות ה' ור' יש ו' וש' - ויחדיו הם עולים לתיבת 'קדוש', והיינו כי רק על ידי 'הגבלות' וסיגים, אפשר לאדם לבוא לידי קדושה, להתקדש בקדושה של מעלה.

באר הפרשה - פרשת במדבר - הכנה לשבועות

יג

מישראל^י שיתנו לו צורת 'סגול' החקוקה בפניהם, אלו אדם במקומות האסורים² וכן יהא נזהר מלדבר לשון השתי עינים³ והפה, לשומרם בקדושה, שלא יסתכל הרע ורכילות ושאר דיבורים אסורים.

יח. נוראות אמר הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע לבאר מה שמצינו ב'תנא דבי אליהו' (רבא, פ"א) בשבחו של הקב"ה שהוא 'שמח בחלקו', ולכאורה קשה, כי שבח זה אפשר לאומרו על מי שהוא עני ואין לו כל צרכיו ואף על פי כן הוא שש ושמח במה שיש לו ומסתפק במועט, אבל הקב"ה יש לו הכל ולא חסר לו כלום, ומה שייך לומר שהוא 'שמח בחלקו'... אלא ביאורו, שכבר אמרו חז"ל ש'אין לו להקב"ה בעולמו אלא אוצר של יראת שמים בלבד', והשי"ת שש ושמח בכל פעם שכן אנוש מתגבר על יצרו ביראת שמים טהורה, כשבולם פיו ועוצם עיניו מראות ברע, והגם שאינו מצליח תמיד לשלוט בעצמו ולהימנע מן הרע, אך כל התגברות מביאה שמחה עצומה בשמים ממעל עד שהקב"ה 'שמח בחלקו'...

ועתה, כאשר ישים האדם אל ליבו כי בידו הדבר לגרום שמחה לאבינו שבשמים בוודאי יהא נקל בעיניו לבזוז ליצרו לבלתי לכת אחריו אלא ישמע לקול יוצרו לעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם...

ו'לסבר את האוון' יתבאר במשל לאחד שהיו לו שני בנים, אחד חכם הנקרא יענק'לע ואחד שאינו בריא בדעתו ובנפשו ובשמו יקרא 'מויש'לע', ויהי היום וחזר יענק'לע מן ה'חייידער' ובידו 'תעודה' בה נכתב מצבו והצלחתו בכל החומר הנלמד ובהליכות והנהגות והביאה לאביו, פתח והחל לקרוא, חומש - מצוין, משנה - מצוין, גמרא - מצוין וכו', התנהגות - מצוין, הקשבה בשיעורים - מצוין, וכל על זה הדרך, הכל 'מצוין', שמח האב ורווה כף מלאה נחת ויתן לבנו המצוין איזה מין מתיקה לאות הוקרה... לאחר זמן הלכה האמא ל'מוסד' בו שוהה מויש'לע וחזרה נרעשת ומרוגשת, מויש'לע הביט עלי בעיניו במשך דקה אחת תמימה רצופה (כי היה לו קושי מיוחד להחזיק את העין במקום אחד), ובשמחה עצומה התקשרה מיד לאמה ולחמותה ולמכרותיה לספר להם את הבשורה הטובה מויש'לע הביט עלי במשך דקה שלימה... ותיהום כל העיר... והנה, אחיו יענק'לע ראה ונפגע, אני הבאתי 'תעודה' כולה מצוין ואין איש שם על לב, ואילו מויש'לע הסתכל רגע אחד ועושים ממנו כזה 'עסק'... הסביר לו אביו, מה ענין זה אליך, אתה ב"ה ילד חכם מלא בכשרונות בברכת ה', ואין כל חידוש בדבר שאתה מצטיין בלימודיך, לעומתך מויש'לע הינו ילד חולה ומוגבל עד מאד עד שנבצר ממנו אפילו להביט בעיניו למשך דקה אחת ברציפות, וממילא עתה כשעשה דבר שאינו לפי דרכו - כולנו מלאים התפעלות, התרגשות ושמחה...

כיוצא בדבר ייאמר, אין כל חידוש במלאכי עליון הקדושים והטהורים שעושים רצונו ית' באופן הכי טוב ('מצוין'), שהרי אין להם שום יצר הרע, אכן כשקרוץ מחומר מתגבר על יצרו הרי זה באמת שמחה גדולה עד שהקב"ה מכריז על רווק הדר בעיר ואינו חוטא (וכאותה האמא שמתקשרת ומכריזה על מויש'לע...).

יט. מעשה נורא שמעתי מאיש צדיק, שבבחרותו הוצרך לעזוב את הישיבה בה למד בירושלים מפני סיבה שהיא... והלך לשאול את הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע האם לילך ללמוד בישיבה בתל אביב, והלך ר' שלומ'קה למקווה כדרכו בקודש, ולאחר מכן אמר שאינו יכול לענות... לאחר שנתיים אמר ר' שלומ'קה למשמשו הרה"צ ר' אליהו ראטה שיברר אודות אותו בחור על מצבו הרוחני, הלך ודרש וחקר, וסיפר לר' שלומ'קה שהלה עבר ללמוד בישיבה בתל אביב ועלה ונתעלה בתורה וביר"ש, אמר לו ר' שלומ'קה 'האסט מיר מחייה געווען', כי אכן בהיותו במקווה בזמנו 'ראה' שיצליח ויתעלה מאוד בת"א, אלא שלא היה יכול לענותו כי 'איך האב נישט קען נעמען אויף מיין פלייצעס' (לא יכולתי לקחת 'על הכתפיים' שלי את האחריית) לשלוח בחור לתל אביב... והדברים מבהילים, כי כבר נודע שהיה הרה"ק עונה על שאלות של חיים ומוות כפשוטו, והיו הדברים כ'אורים ותומים' ממש, ואילו זאת לא היה ביכולתו...

כ. שמעו נא מעשה נורא ששלחה בעלת המעשה המתגוררת בארה"ב, לדאבון לב, בנה הקטן כבן חמש חודשים נלב"ע ביום הפורים דהאי שתא, ונכנסו 'רשויות הרווחה' (ACS, השירות הסוציאלי) לעובי הקורה והחלו לחקור ולדרוש בעסק המשפחה, האם נגרם הדבר באשמתם ח"ו והאם הם ממלאים את תפקידם כ'הורים' באופן הנכון והראוי, וכבר ידוע שאוי לו ואוי לנפשו למי שנופל לידיהם... ועל כך נאמר (משלי יד לד) 'חסד לאומים חטאת'... והנה קודם ל"ג בעומר הגיע לידה גליון 'באר הפרשה' ונתמלא ליבה בכיסופים וגעגועים לנסוע לארה"ק לעלות ולראות ולהתפלל על ציונו הק' של התנ"א רשב"י עד שמילאה את הכר בדמעות שלישי שאכן תזכה להגשים משאלת לבה, אמנם קרוביה ניסו להניא אותה, מאחר ש'זמן סכנה' הוא לה, כאשר אותם ממונים מעיינים ומפשפשים במעשיה, והנה

באר הפרשה - פרשת במדבר - הכנה לשבועות

יגלו שאכן היא מזניחה את 3 ילדיה ומשאירה אותם בלי השגחתה, ו'יקפצו על המציאה' ויגזלו את הילדים... אך תשוקתה העזה הכריעה את הכף ותקם ותעל לאתרא קדישא מירון. בליל ל"ג בעומר שפכה ליבה לפני אבינו שבשמים, ואח"כ הלכה למעמד ההדלקה, ושם שמעה דברי התעוררות בגודל מעלת המקבל על עצמו קבלה טובה, וכיצד נעשה מחובר לרשב"י כל השנה, ותבער בה אש יוקדת של קדושה וטהרה, וקיבלה על עצמה לבער את הרע מקרבה ולהוציא את הכלי הטמא מן הבית, בל יראה ובל ימצא מבלי לסמוך על פילטער (סינון) כזה או אחר... והנה ראו זה פלא, בשובה לביתה ביום רביעי ממחרת ל"ג בעומר קידם אותה בעלה בבשורה טובה, שאותם אנשי הרשויות החליטו 'משום מה' לסגור את התיק (case) ולפטרה לחיים ולשלום...

עוד נביא כאן תוכן 'אגרת' שנשלחה אלינו בערב ל"ג בעומר דהאי שתא, וגם ממנו נלמד בכוחה של קבלה טובה בענייני יראת שמים שהיא משדדת כל המערכות להושיע את האדם מאפילה לאורה מחוץ לכל גדרי הטבע. וכה כתב הלה בלב קרוע ומורתח, כמה שנים לאחר נישואיו יצא לעסוק לפרנסתו למשך כמה שעות ביום, כשבחצי השני של היום היינו יושב ב'כולל', והסיתו היצר שהוא נצרך למכשיר טמא הנקרא טלפון 'חכם' לצורך פרנסה... ובאמת היה יכול להסתדר ולחיות גם בלעדיו, אך לצערנו לא עמד בנסיון... וכידוע אומנותו של היצר הרע 'היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו לך עבוד ע"ז' (שבת קה:), וממש כך התקיים בו, בתחילה הסיתו לקנות מכשיר עם פילטער (חסום) ואח"כ הפילו להיות 'עבד נרצע' - מכור לאותה טומאה להיות שקוע שם ראשו וכולו כל היום כולו עד שהסיר את החסימות וההגנות, והחזיק ברשותו מכשיר פרוץ לגמרי רח"ל, עד שאומר לו לך עבוד ע"ז שכבר התגברו הנסיונות רח"ל עד שהגיע לפתחו של גיהנום...

והנה בתחילת החורף של שנה שעברה (תשפ"ב) הגיע אליו ידידו ה'טוב' והציע לו עסק הגון ומכניס כדבעי, שאם ישקיע עתה סכום של מיליון וחצי שקל יזכה ל'תשלומי כפל וארבעה וחמישה' בתוך כמה שנים, והיה נראה לו שזה ממש 'עבירה' לא לקפוץ על העסק בשתי ידיים, אך מאחר שלא היה מצוי בידו סכום אדיר שכזה על כן הלך ולווה כספים מהבנק ומשאר ידידיו כשהוא ממשכן את ביתו ושאר נכסיו עד שהצליח לגייס את כל הסכום, והעביר לאותו ידיד את הכסף. לא עברו חודשיים ימים ונתברר לו למגינת ליבו כי לא דובים ולא יער... אין השקעה ואין רווחים... אלא אותו 'ידיד' ניצל את תמימותו וידידותם גם יחד ונטל את כל הכסף בכדי לפרוע בהם חובות... וכך מצא את עצמו נופל בבת אחת לבירא עמיקתא, ברגע אחד נהיה בעל חוב בסכום אדיר קרוב לשני מיליון שקל (הקרן בתוספת התחייבות הריבית שנטל על עצמו), ומני אז נהפכו חייו לגיהנום, עד פסח תשפ"ב כבר 'רדפו' אותו אנשי ההוצאה לפועל הממונים לגבות חובות, וכבר הוגשו נגדו תביעות בבתי דינים ולהבדיל גם בבתי משפט, ואף הוטל 'עיקול' על ביתו עם כל נכסיו וחשבונות הבנק.

לקראת ל"ג בעומר הגיע לידי 'באר הפרשה' שם הובא סיפור דומה על אחד שנפל בגלל הכלים המאררים וקיבל על עצמו קבלה טובה בל"ג בעומר, וזכה לישועה גדולה ברוחניות ובגשמיות, ונכנסו הדברים לליבו כארס של עכנאי, והחליט בעצמו אף אני עומד לקבל עצמי 'פעקיל' (חבילה... כלומר קבלה טובה) ועי"ז אזכה להשאיר אצל רשב"י את כל ה'פעקיל' הנורא הלזה... ואכן נסע לאתרא קדישא מירון וגמר שם כל ספר התהילים, ופרץ בבכיות עצומות של חרטה מעומק הלב על שלא עמד בגבורה בנסיונות... יצא משם ופנה אל אחת מהמדורות הקטנות שבערו בחוץ והשליך את המכשיר לתוך האש, ובכה ואמר, רבי שמעון, אני משאיר אצלך דבר שקשה ממני מאוד להיפרד מעמו, חוס ורחם ותיקח ממני כל המשא הכבד של החובות האיומים, ואף הוסיף לקבל על עצמו לפרסם את הנס.

לאחר ל"ג בעומר עברו עליו ימים ושעות קשים מנשוא, מה יעשה מבלי אותו כלי טמא... אך בגבורת נפש עילאית חיזק את עצמו, ותיכף ומיד החל לראות ישועת ה', מיד לאחר חג השבועות הציעו לו עבודה חדשה כשמתן שכרה מכובד בצידה... ולא עוד אלא שאחד מבני משפחתו החליט מעצמו בטוב ליבו לסדר את החובות, וניגש לכל הנושים והגיע עימם להסדרי תשלומים, כך שכבר בחודש תמוז נתבטלו כל התביעות וירד מעל צוואריו חרב ה'עיקול'... ונסע בתחילת חודש אלול לארה"ב לזכות נדיבי עם במצוות הצדקה בכדי שיוכל להחזיר את חובותיו, ובתוך ג' שבועות הצליח לאסוף 300,000 דאללער... שווה ערך ליותר ממחצית החובות... בחודש חשון תשפ"ג נסע שוב לאותה מטרה, ואסף בערך 200,000 דאללער עד שבתחילת חודש כסלו כבר היה מאחורי כל אותה 'פרשה', כשהוא מסיים לשלם את השקל האחרון... וחזר 'לחיות' בנחת ושלווה כשהוא מצליח גם 'להניח בצד' בכל חודש וחודש... וכידוע לכל העוסקים בתחום שאין זה כלל בדרך הטבע לגייס סכומים כאלו בתוך זמן קצר כל כך, אלא יד ה' עשתה זאת, כי גדול כוחה של קבלה טובה הבאה לו לאדם בקושי גדול לפתוח את כל השערים...

ובכך כתב הרה"ק ה'אוהב ישראל' מאפמא זי"ע (יתרו ד"ה וירא) לפרש בהא דכתיב (שם) 'וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק', ש'העם' ראו והתבוננו בדעתם היאך יוכלו לקיים את כל המצוות ומי הוא שיכול לעמוד בהם, אך 'וינועו לבבם ויעמדו מרחוק, פירוש נתנו עצה ותחבולה להעמיד הדברי תורה והמצוות על ידי סייגים והרחקות וכו', וזהו ויעמדו - עשו העמדה למצוות, על ידי מרחוק - פירוש על ידי הרחקות וסייגים שגדרו חו"ל.

היו נכונים - ההכנה לקבלת התורה ובפרט בג' ימי הגבלה ידוע ומפורסם כי לכל דבר שבקדושה ולקראת כל חג ומועד צריך 'הכנה' מקודם, אמנם חובה בפולה ומבופלת היא לערוך הכנה לקראת חג השבועות, שהרי בפירוש ציוותה תורה (שמות יט יא) 'והיו נכונים ליום השלישי', וכמבואר בראשונים שכל עניין מצוות 'ספירת העומר' הוא להיטהר ולהתקדש כהכנה לקראת יום הקדוש והנורא של קבלת התורה.^{כא}

והנה, בכל המועדים אמרה תורה את הזמן בו יחול החג, 'ובחמשה עשר' וכדומה, אבל בשבועות לא נאמר בתורה זמן ויום בשנה שבו יחול החג, ורק אמרו וספרתם לכם ממחרת השבת... תספרו חמישים יום והקרבתם מנחה חדשה לה', ואף בגמ' מצינו (ר"ה

ובמו שדרש הרה"ק ה'קדושת לוי' זי"ע (קדושת לוי ליקוטים) 'אותיות סעפ"ן, הנה אות סמ"ך הוא סגור מכל הצדדים, מה שאין כן בכל הכ"ב אותיות, שאין אות סגורה בהם, והרמז כאשר תסגור עיניך שלא להסתכל ברע ח"ו ותסגור פיך שלא לדבר דבר רע אז תהיה צדיק' ותהיה בלי מוכשר לקבל את התורה הקדושה.

והנה ידועה הקושיא, שהרי לכולי עלמא נתינת התורה בהר סיני הייתה ביום נ"א לספירה [ומחלוקת ר"י ורבנן (בשבת פו:)] אם ניתנה תורה בו' סיון או בו' בו תלויה ועומדת אם אייר של אותה שנה היה חודש חסר או מלא (כדאיתא בדה"פ:), מעתה יש לתמוה מדוע קבע הקב"ה לדורות את חג השבועות ביום החמישים לספירה ולא ביום נ"א שבו ניתנה התורה. ומבאר המהרש"א (ע"ז ג. ח"א ד"ה בתוס' בד"ה ביום השישי), שכשיצאו ישראל ממצרים לא היו ראויים עדיין לקבל את התורה עד שנטהרו משוממת מצרים, ועל כן היתה הטהרה במספר שבעה שבועות ויום חמישים שהם מספרים קדושים... ולפי שביום נ' נגמרה הטהרה שזכינו אחר כך ביום נ"א לקבל התורה, קבע הש"י אותו יום חמישים לחג שבועות, כי יראת חטא קודם לחכמה במעלה ובזמן. עכ"ל. וללמדנו כי עיקר קבלת התורה תלויה ועומדת בגדרי קדושה וטהרה.^{כב}

כא. וכך אמר אחד מצדיקי הדור שליט"א, שהנה לא נזכר בתורה אימתי היה קבלת התורה, רק כתיב (שמות יט טז) 'ויהי ביום השלישי', ו'שלישי' זה היינו שלישי למצוות פרישה שנאמרה להם, והרי שיום קבלת התורה אינו בזמן מסוים אלא לפי ה'פרישה', כי ההתקדשות והפרישה היא נותנת אחיזה ושייכות לקבלת התורה, ומבלעדיה אין לאדם כח לקבל את התורה.

כב. בדרך צחות מספרים על מנהג שנהגו בו בימי קדם, אשר היו מעמידים תחת החופה שני גביעים מלאים במטבעות זהב, לסימנא טבא שיזכו החתן והכלה לבנות ביתם מתוך שפע פרנסה בהרחבה, ולא תמוש העשירות מתוך ביתם לעולם, והנה אותם חתנים אשר אביהם היה עשיר היו מביאים את הגביעים והמטבעות משלהם, ואילו החתנים העניים היו נוהגים לשאול מאת העשירים 'ללילה אחד' בלבד... ולמחרת היו מחזירים. אלא שבעיר אחת היה הגביר' קמצן נורא, וידע החתן הנצרך שאין סיכוי בעולם שיתן לו שני גביעים מלאים, על כן התחכם לבוא אל הגביר וביקש ממנו שישאיל לו גביע אחד בלבד, כשבדעתו היה להניח שפיגע"ל (ראי) שעל ידי זה ייראה כאילו הניח שניים... אמר לו הגביר, הרי כל נתינת הגביעים הוא רק לסימנא טבא, וסימן טוב יותר שלא תצטרך לבריות... ומה שאתה חושש לבזיונות שיראו בשעת החופה שלא נהגת כמנהג המקום מחמת עוני, הנה הינך אומר שאתה צריך רק לאחד, א"כ שמע מינה שאחד כבר יש לך ואינך צריך אלא לשני, ע"כ איעצך להעמיד שפיגע"ל מול אותו הגביע שברשותך, השיב החתן, מה אעשה שאין בידי אלא שפיגע"ל בלבד... וכן לענייננו, שבועות זה השפיגע"ל של ההכנה מלפניו, וביום קדוש זה משתקף בו כל ההכנות שלקראתו, וכפי ששם החג 'שבועות' מורה עליו שהוא 'בנוי' מהשבועות הקודמים לו, ומי שטרח בערב החג אזי כשמגיע שבועות מאירים כל ההכנות באור יקרות, אך מי שלא עשה ולא כלום הרי כשיגיע החג לא 'יראו' ולא ייראה לו מאומה...

באר הפרשה - פרשת במדבר - הכנה לשבועות

ו: שלדעת רב שמעיה עצרת פעמים ה' (בסיון) פעמים - אף בימינו אנו - בנמר הכנת בני ישראל לקראת ו' פעמים ז"ג, וביאור הדברים, שקבלת התורה אינה 'קבלת התורה' בספירת חמישים יום יקבלוה בשתי ידיים תלויה ביום מסוים בחודש, אלא לדורות עולם ייאמר מהבורא יתב"ש"ד.

כג. הא כיצד כשחודש ניסן ואייר חדשים מלאים יחול שבועות בחמשה בסיון, אם שניהן חסרים - בשבעה בסיון, ואם א' מלא וא' חסר - בששה בסיון, כי חג השבועות הוא ביום החמישים מחג הפסח, ותלוי בקביעות חודשי ניסן ואייר.

כד. שמא תאמר, מאחר ש'קבלת התורה' תלויה בהכנה 'חמישים יום', והרי 'לב יודע מרת נפשו' היאך עברו עלי מי ספירת העומר... וא"כ 'חבל על דאבדין', ואין לי שייכות לשבועות של שנה זו, ובעל כרחי שאמתין לשנה הבאה...

לא כן הוא, אלא שמע נא לדברי הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (לר"ח סיון ובש"מ) שכתב שמחשבת פיגול זו אינה חידוש... אלא כבר היה כן לעולמים קודם קבלת התורה, ועל כן הגיע אליהם עמלק, וכדכתיב (שמות יז ח) 'ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידיים', ודרשו חז"ל (תנחומא בשלח כה) 'שרפו ידיהם מן התורה', ומבאר כי בני ישראל ראו 'שהם קרובים להר סיני ועדיין אינם מרגישים בעצמם שיהיו ראויים לקבל התורה, ובשביל זה היו בעצמם כמתייאשים ורפו ידם, אך זה חטא' כי צריך להאמין שהקב"ה ישפיע עליו את קבלת התורה, ועל כך נאמר 'אשר קרך בדרך, שמחמת הקרירות ורפיון ידים כנ"ל בא עליהם עמלק לקררם עוד יותר'.

עוד יש להביא מה שכתב הרה"ק ה'בית אברהם' (במדבר ד"ה אתם) בזה"ל (וכיו"ב איתא ב'עבודת ישראל' זי"ע), והנה העבודה של מ"ט ימי הספירה האלו הוא לעלות בכל יום עוד שער משער הקדושה, ומה יעשה זה שכבר עבר כל הזמן ועדיין לא התחיל ולא זו ממקומו, אמרו ע"ז רבוה"ק זי"ע 'עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום', היינו שכבר עבר כל הזמן עד ממחרת השבת השביעית, בכל זאת בידו לתקן ולספור כל החמישים יום ולהיכנס בכל שערי קדושה. עכ"ל. ור"ל שעד היום האחרון יכול לתקן הכל, ובבת אחת 'לספור' את כל החמישים יום'.

גם יתחזק בדברי ה'ערוגת הבושם' (פר' אמור) בפסוק (ויקרא כג כא) 'וקראתם בעצם היום הזה מקרא קודש יהיה לכם' - שאפילו אם יעשה האדם חשבון הנפש ויראה שעברו עליו כל ימי העומר מבלי שיכין את עצמו כראוי לקראת מתן תורה, עדיין לא אבדה תקוותו, אלא וקראתם בעצם היום הזה - ביום הזה יקרא על עצמו 'מקרא קודש' - מהיום אתקרב לקדושה, ויזכה לסוף הפסוק 'יהיה לכם', כלומר שיקבל את השפע והאור היורד מן השמים בעת רצון היום.

עוד דבר חיזוק נפלא אמרו ללמוד מהא דאיתא בחז"ל (תנחומא אמור יא) 'אמר רבי לוי, כל פעולות טובות ונעימות ונחמות שעתיד הקב"ה לעשות עם ישראל, אינן אלא בשכר פעיה אחת שפעו ישראל בעיני ואמרו כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע (שמות כד ז). והדבר אומר 'דרשני' וכי 'פעיה' - הגה בעלמא ללא תוכן (כדוגמת בעלי חיים שיפועים ומשמיעים קול באין אומר ואין דברים), הייתה כאן, והרי 'הכרזת' דברים הייתה כאן עד שאמרו חז"ל, אמר הקב"ה 'מי גילה לבני רז זה' (שבת פח.), ומדוע אמרו בשכר פעיה אחת.

ומבארים חכמי המוסר לדורותיהם, עפ"י דברי ה'תוספתא' (ב"ק פ"ז ה"ג) וכן מצינו כשהיו ישראל עומדין לפני הר סיני ביקשו לגנוב דעת העליונה, שנאמר 'כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע', כביכול נגנב הוא להם, תלמוד לומר (דברים ה כו) 'מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי וגו', אם תאמר שאין הכל גלוי לפניו, והלא כבר נאמר (תהילים עח לו-לז) 'ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו, ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו, אעפ"י כן 'והוא רחום יכפר עון' (פסוק לח). כלומר, שכל אמירתם והכרזתם 'נעשה ונשמע לא היה אלא באופן של 'ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו', שמא תתמה במה כיזבו, פירשה הכתוב מיד - 'ולבם לא נכון עמו', היינו שקבלתם הייתה 'אחד בפה ואחד בלב', ומבזה יבואר הטעם שנזכר לשון 'פעיה', כי היה זה כפעיה בעלמא, קול בלי תוכן פנימי.

אך, עם כל זאת קיבל הקב"ה את קריאתם 'נעשה ונשמע' כקריאת אמת נאמנה, וכדברי המדרש 'כביכול נגנב להם', הקב"ה הסתפק כביכול באמירה בפה, אף על פי שלבם לא היה נכון עמו ולא נאמנו בבריתו, שהרי מכל מקום הסכים ליבם לומר בפיהם נעשה ונשמע כזה, ודי לו כביכול גם בלב נכון כזה, ולא עוד אלא שאמר הקב"ה 'מי יתן והיה לבבם זה ליראה אותי כל הימים', ואיזה לבבם - זה אותו שהכתוב מעיד עליו 'ולבם לא נכון עמו'. ואכן, אותה פעיה אחת, הלשון (מבלי לב) אשר השמיעה את הקריאה 'נעשה ונשמע', היא שקבעה את ייחודו

וזוה לשון ה'קדושת לוי' (פרשת יתרו ד"ה ומשה עלה) 'והנה אם אדם זוכה - שומע בכל חג השבועות את הקול שמכריזין אנבי ה' אלוקיך, נמצא איך צריך האדם להכין את עצמו בהכנות רבות¹² שיזכה לשמוע דיבור הקב"ה שכמה אלפים רבבות מלאכים ושרפי קודש אוחזים חיל ורעדה ורתת וויע מאימתו יתברך, ומכל שכן אנחנו בני אדם, ולא סני בג' ימים לבד, ואפילו אם יכין את עצמו כל השנה לא סני, עכ"ל¹³.

ובן אמר הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע, שאבן - וודאי אפשר אף כהיום לשמוע את קול ה', אלא שקודם

וכך איתא ב'אור החיים' הק' בפרשת מתן תורה דכתיב (שמות יט ג) 'ומשה עלה אל האלוקים וגו' ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר, וז"ל. ויש לך לדעת, כי בחינת הקדושה לא תקדים אלא למזמין אותה, עכ"ל, ולכן רק אחרי שעלה משה אל האלוקים ועשה מעשה והכנה מצדו אז זכה שקרא אליו השי"ת מן ההר. והלא הדברים קל וחומר, ומה משה רבינו ע"ה שהיה 'מחציתו אלוקים' (דב"ר יא ד) הוצרך לעשות מעשה כדי שיזכה להתגלות אלוקית, אנן אזובי קיר על אחת כמה וכמה שלא יתכן שנזכה ליהנות מאור החג אלא אם נכין את עצמנו בהכנה רבה, בטרם בא היום הגדול והקדוש¹⁴.

ואחדותו של ישראל בעולם, והיא שהביאה עליהם ועל בניהם את כל הטובות והנחמות שעתידין לבוא עלינו ועל כל ישראל בב"א.

מעתה תבין חיזוק ותעצומות לכל איש ישראל, החפץ לעמוד בכל שנה ושנה ביום מתן תורתנו הק' למרגלות ההר הבוער באש, ומחפש למצוא בקרבו פנימה תבערה אמיתית ותשוקת לב טהור לקרוא גם הוא ככל אחיו מישראל את הקריאה הגדולה לאלוקים 'נעשה ונשמע'. אבל במסתרים יודע מרת נפשו שעדיין לא זכה לדרגה נשגבה של טהרה והתבטלות מוחלטת לרצון השי"ת כדבעי, כי גם באלה חפץ השי"ת, ופיעה זו של קריאת 'נעשה ונשמע' גם כש'לבו בל עמו' חביבה היא עד מאד לפניו ית', וזוכה על ידה בכל הפעולות הטובות ונעימות ונחמות. כה. ויש לרמז זאת באותם הדברים אשר אמר הקב"ה קודם מתן תורה 'ואשא אתכם על כנפי נשרים' (שמות יט ד), שהנה דרכו של 'נשר' לישא את גוזליו על כנפיו (וכמו שפירש רש"י שם), וכשהוא מגביה עוף למעלה למעלה אזי גוזליו המרחפים על כנפיו מביטים על העולם מלמעלה למטה, ברם, התדע כיצד מגיעים הגוזלים על גבי כנפי הנשר, בפעולה זאת אין הנשר מסייע להם, רק עליהם להתרומם ולקפוץ, לעלות על גבי כנפי אביהם. נמצא שאת 'הפסיעה הראשונה' עליהם לעשות בכוחות עצמם, ומאחר שעשו כן מגביה אותם לגבי מרומים בלא שום פעולה או קושי מצידם... וכנגד זה אמר הקב"ה ואשא אתכם על כנפי נשרים, כשאתם תעשו את הפסיעה הראשונה להתרומם מעט, אז אגביה אתכם מעל כל 'העולם' למעלה למעלה...

משל נאה המשיל לזה הרה"ק מסאטמאר זי"ע, למדרגות הגדולות הנוסעות מאליהם בכח העלעקטריק (מדרגות נעות) ופעמים ששני אנשים יעשו כברת דרך עד המדרגות הללו זה יעלה ויבוא עד למעלה למעלה, ורעהו ישאר עמוד למטה. והנפקא מינה ביניהם, שזה הראשון פסע עוד 'פסיעה קטנה' אחת והעמיד עצמו על המדרגה הראשונה, וממילא הובילוהו המדרגות מאליו למעלה, אך זה השני החסיר פסיעה זו ונשאר למטה... אף לדידן העושה פסיעה זו יעלה ויגיע לתכלית טוב, ואם לאו...

ויש בזה הן 'דרישה' להניח יד ורגל וממילא יגיע מעלה מעלה, והן 'חיזוק' - בל יבהל לחשוב, לא ידעתי מה עלי לעשות בימים קדושים הללו... אין לך אלא להניח רגל אחת - להזיז עצמך ממקומך ומיד תמצא עצמך מעלה מעלה, עם המעט של 'פתח של מחט' ממילא יגיע.

כו. דורשי רשומות מצאו, שיש כ"ו פסוקים מן הפסוק 'בחודש השלישי' ועד עשרת הדיברות [כמנין שם הוי"ה], ואילו בעשרת הדיברות עצמן יש רק י"ג פסוקים [כמנין 'אחד' - שה' הוא יחיד ומיוחד], שזה מחצית מן הסכום שיש בהכנה לקראת קבלת התורה, ללמדנו שההכנה גדולה יותר מן המצוה עצמה.

כז. ונאים הדברים למי שאמרם, כי ידוע שכאשר הוציא הרה"ק מבארדיטשוב את הס"ת מן ארון הקודש בחג השבועות היה מזיע בכל גופו מרוב פחד, והיו צריכים לעטוף את הספר תורה בשיראין כדי שלא ירטבו המעיל והקלף מהזיעה דקדושה שבאצבעות ידיו. כיוצא בזה מקובל, שבטרם נכנס לבית המדרש בחג השבועות התבטא פעם בלשונו 'איך גיי זיק זעהן מיט'ן לעבעדיגן' (- אני הולך להתראות עם חי העולמים), ובנוסף אחר מקובל שאמר לאחר התפילה 'איך האב געזעהן דעם לעבעדיגן' (- ראיתי את חי העולמים), בין כך ובין כך היתה כוונת קדשו, שזכה להתגלות

באר הפרשה - פרשת במדבר - הכנה לשבועות

העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה' חמישה ימים ובשישי תקבלו את התורה, עכ"ל. ואין זה 'דברי אנדה' אלא כך הוא פשוטו של מקרא ללמד על חובת 'העבודה' באותם חמישה ימים שקודם חג השבועות^{כט}. ועל אחת כמה וכמה בהגיע 'שלושת ימי הגבלה' עליהם נאמר בתורה (שמות יט טו) 'היו נכונים לשלושת ימים'.

ודע, כי שערי סיעתא דשמיא נפתחים בימים אלו לכל הרוצה להתקרב אל הקודש, כך איתא מהחיד"א (לב דוד פרק ל"א) בשם 'בעל המכתם' שבימי הספירה בשבני ישראל הכינו עצמם במדבר לקראת מתן תורה

לכן יש לרחוץ ולשטוף את האזניים מכל שמיץ טינוף (הרוחני), או אז יזכה לשמוע באזניו את קול ה' (עי' רמתיים צופים אות פד, בתנ"כ"א רבא פרק ב) ^{כח}.

וזכר כתב 'רבינו בחיי' לבאר במה שנאמר (שמות ג) 'ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים', שלכאורה היה צריך לומר 'לך' ולא 'לכה', ומבאר וז"ל, ועל דרך הפשט, תוספת ה"א להורות על חמישה ימים שעתידיים שיחנו בהר סיני, זהו מראש חודש סיון עד יום שישי שבו קבלו התורה, ועל כן אמר (שם פסוק יב) 'וזה לך האות' - אות ה"א הנוספת שהוא חשבון חמישה, ואמר 'בהוציאך את

השכינה שזכו ישראל במעמד הר סיני, ולשמוע עשרת הדברות מפי הגבורה ככתוב (דברים ה כא) 'היום הזה ראינו כי ידבר אלוקים את האדם וחי'.

כח. בלשון חכמים אמר הרה"ק מסאטמאר זי"ע, שבני ישראל ענו ואמרו 'נעשה ונשמע' לקבל התורה, והכוונה שאם האדם משקיע חלקו בנעשה בעמל וביגיעה להכין את עצמו כראוי - יזכה לנשמע, לשמוע את קול ה' המכריז ואומר 'אנכי ה' אלוקיך'.

כט. וכך רמזו צדיקים במה שכתב רש"י בתחילת פר' במדבר 'מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה', כי הנה בספירת העומר 'מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי' (למנות 'ימים' ו'שבועות', ר"ה ה.), אמנם כל זה הוא עד ר"ח סיון, כי מאז ואילך הזמן יקר ובווער, ולגודל התשוקה לקבלת התורה הקריבה ובאה מונים כל שעה בפני עצמה, כי כל שעה עתה כימים רבים תחשב...

בהיות הרה"ק מסאטמאר זי"ע בארץ הקודש נכנס פעם לבקר בת"ת 'עץ חיים' ובחן את הילדים על לימודם, בעת הבחינה שאל את אחד התלמידים מהו פירוש המקרא האמור בפרשתן בעניין סדר מסע המחנות במדבר 'ושָׁנִים יסעו' (ב טז), השיב הילד 'די יארען פארען' (- השנים נוסעות)... נענה לו הרה"ק ואמר, אכן לך מגיע 'פסק' (תוכחה) על שאינך יודע להשיב כהלכה, אך לדידי היה כדאי כל הנסיעה מארה"ב עד לכאן בשביל לשמוע 'מוסר' זה, שהשנים נוסעות והזמן חולף במהירות... (מובא באמרות טהורות). ולדידן ייאמר, בל ניתן לזמן כה גבוה ונעלה שיעבור כלעומת שבא כשאנו שקועים בתרדמת הזמן. ועל אחת כמה וכמה שלא לבזבז את הימים והשעות היקרים והקדושים הללו בדברי הבאי ו'במילי דשטותא'...

יש שפירשו במה שנאמר (איוב א ז) 'ויאמר ה' אל השטן מאין תבוא ויען השטן את ה' ויאמר מִשׁוּט בארץ והתהלך בה', שהקב"ה שאל את השטן מאין תבוא - מהיכן נובע כוחך הגדול להחטיא את הבריות, השיב השטן 'משוט בארץ והתהלך בה' - ממה שהאנשים משוטטים ברחובות ומתהלכים בהם, מזה באים הם לידי עבירה ועוון. ואם בכל השנה צריך להיזהר שלא להלך ריקם ולהסתובב בטל ברחובה של עיר, על אחת כמה וכמה בימים אלו.

והנה מצינו בסדר עבודת יום הכיפורים שהיה הכהן הגדול נכנס לפני ולפנים להוצאת הכף והמחתה הריקנית (בה היה מונח הקטורת), ובטרם כניסתו לצורך כך היה טובל ומקדש ידיו ורגליו, ולכאורה צ"ב, מדוע נצרכה כלל עבודה זו עם כל ההכנה הגדולה שלפניה, והרי אפשר להניח את הכף והמחתה שם באותו מקום עד השנה הבאה (ובעת שיכניס את הקטורת יוציא את הכף ומחתה שנשארו שם מהשנה הקודמת) ומהו 'הסער הגדול הזה', אלא רמז יש כאן, כי הנחת כף ומחתה ריקם בקדש הקדשים ללא צורך הרי זה סתירה מיניה וביה... כי המקום המקודש ביותר אין מונחים בו דברים סתם ללא סיבה וצורך גבוה. ולמדנו בא, שכשם שהדברים אמורים לגבי 'מקום' קדש הקדשים, כך גם לענין קדש הקדשים שב'זמן', שביטול הזמן וההליכה ריקם באפס מעשה בימים נוראים ומקודשים כאלו אין לך סתירה גדולה מזו, אלא כל רגע ורגע צריך להיות קודש לה'.

ל. ואכן, מלפנים כזאת בישראל היה פשוט בעיני המון העם להניח כל העסקים ולישב על התורה ועל העבודה. וכפי שמעידים זקני ירושלים, שלפני כשבעים שנה היו בעלי החנויות סוגרים חנותם בשלושת ימי ההגבלה, ויושבים

באר הפרשה - פרשת במדבר - הכנה לשבועות

יט

והקירבה, וכמו שאמרו חז"ל (סוף מסכת תענית) 'ביום חתונתו זה מתן תורה'. ובוודאי ככל ש'יחיה' יותר בהרגשה שהינו מתקרב ל'מעמד הר סיני' ולקבלת התורה, כך יתעלה מכל הבלי הזמן¹, ויתייצב כחתן העומד לקראת חופתו².

יה"ר שנזכה לקבל את התורה בשני ידיים, אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד, להעמיד דורות נאמנים לה' ולתורתו, עוסקים בתורה ובמצוות לשמה על ישראל שלום, וזכותיה דרוד מלכא משיחא יעמוד לנו לזכות לביאת גואל צדק בב"א.

נמסרו להם סודות התורה ועניינים נפלאים הידועים רק ליחידי סגולה, ובוזר פירש החיד"א מה שאומרים בהגש"פ 'אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו', ולכאורה איזו תועלת היתה לנו בהר סיני מבלי לקבל את התורה³, אין זה אלא שבעת ההכנה השינו דברים נשגבים, כי מעלת ההכנה לדבר מצוה רבה היא מאד, על בן יתעורר כל אדם לפני שבועות להיות נצב על הקושרים, ואין ספק כי יעמוד לו הדבר לסגולה יותר משאר ימים⁴.

והוא גופא הוא ההכנה הראשונה - להאמין בקדושת המועד ובנתינת התורה⁵ עם כל גודל האהבה

בבתי כנסיות ובבתי מדרשות בהתמדה גדולה. וכן העידו גם על קהילות הקודש בפולין קודם המלחמה, שכבר משני שבועות שקודם החג לא היה מקום פנוי בבתי המדרש, וכל הקהל עסקו אך ורק בתורה כהכנה לקראת היום הגדול. מסופר שהרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע נכנס פעם בשלושת ימי הגבלה אל היכל בית מדרשו בעיה"ק ירושלים, ונענה ואמר 'היכן הם היהודים פון דער היים (מערי פולין), שהיו בוערים ככבשן בשלושת ימי הגבלה'...

לא. סיפר הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, מעשה ביהודי שלא קרא ולא שנה - שנקלע לבית המדרש בשלושת ימי הגבלה, בראותו את כל עם הקודש עוסקים בתורה בריתחא דאורייתא, חלש לבו והחל מבכה את מצבו, על שלא זכה לישוב בבי מדרשא ולעסוק בתורה עם יתר אחיו. 'אבער ער איז נישט געבליבן מיטן וויינען' (הוא לא נשאר בכיו), אלא מיהר לגשת אל ארון ספרי הקודש, נטל גמרא לידי ו החל עוסק בה בהתמדה מופלאה, ומני אז למד ולמד... ולא עזב את לימודו עד שנעשה אחד מגדולי וגאוני אותו הדור, וכיום ספרו מונח באוצר הספרים בביתו. אמרו חסידים שלאביו מהרי" זי"ע מבעלזא היה מקום מיוחד בארון הספרים, ששם היה מניח את ספריהם של 'בעלי רוח הקודש'. וגם ספרו של אותו גאון היה מונח בין אלו הספרים. ללמדך שלכל איש יש עדיין פתח תקווה לשוב ולהתקרב אל התורה ונותן התורה, וללמדך על סגולת הימים הללו אשר נפתחים בהם שערי סייעתא דשמיא למשתוקק לזכות לכתר תורה, וכל הרוצה יבוא ויטול.

הרה"ק ה'מלאך' זי"ע (שהנהיג קבוצת עובדי ה' בארה"ב), היה יושב בכל שבוע עם חבורת אברכים עובדי ה', והיה מדריכם ומחזקם בכל עניני תורה ועבודה, והנה אף שלא החשיב אסיפה זו לביטול תורה - והרי היה יושב עמהם מדי שבוע בשבוע, מכל מקום בהגיע לשלושת ימי הגבלה וחג השבועות, הודיע לאברכים שבשבוע זה לא תתקיים חבורה, כי עבודת ימים אלו להרבות בעסק התורה, וכל הלומד תורה בהתמדה בימים אלו מובטח לו שיצליח בלימודו בכל השנה.

לב. נוראות מצינו בדברי הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (הובא בליקוטי יהודה) בפירוש מה שאמרו חז"ל (אבות ג טו) 'המבזה את המועדות אין לו חלק לעולם הבא', שהכוונה הוא על פי מה שנאמר לגבי שאול המלך 'ובני בליעל אמרו מה יושיענו זה ויבזהו' (שמואל א' י כז), וכלומר, שהמחשבה והאמירה שאין בידי דבר פלוני להושיע היא גופא ה'בזיון', כיו"ב, יתפרש גם כאן, בהגיע ימי חג ומועד והאדם אומר לעצמו 'מה יושיעני זה' - מה יוסיף לי חג השבועות הזה, הרי כבר עברו עלי עד היום כך וכך חגי שבועות, כך וכך ימי יו"ט בימי חלדי, ונשארתי במצוקותי ובמעורומי ברו"ג ו'מה יושיעני החג הקדוש הזה', מדוע תאמר לי שדייקא בחג זה אגאל ממלחמת היצר הנלחם עמי בכל כחו, מדוע דייקא עתה אזכה להיושע בכל מיני ישועות גדולות בכל מיילי דמיטב מברכות התורה, באורך ימים ובעושר וכבוד. ודע שאדרבה, 'והיה אמונת עתך' - כפי האמונה שיאמין שהמועד הוא זמן גרמא להיושע בכל מיני ישועות, והוא עת רצון שהקב"ה משפיע עלינו בטובו הגדול 'ברכת מועדך לחיים ולשלום לשמחה ולששון', כך יהיה בפועל ממש חוסן ישועות חכמה ודעת ורוב שפע וברכה עד בלי די.

יש שהביאו סמך לדבר, שהביזוי הגדול ביותר הוא 'מה יושיענו זה' - עפ"י מאמרנו ב'עלינו לשבח' בנוסח שתקנו יהושע בן נון, שהעכו"ם 'מתפללים אל אל לא יושיע'. והרי לך, שבזה הננו מבזים את מהות העבודה זרה בב' תיבות - 'אל לא יושיע', זוהי אפסיותה של ע"ז...

באר הפרשה - פרשת במדבר - הכנה לשבועות

לג. סיפר הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע על אבי זקנו הרה"ק רבי אלעזר מענדל מלעלוב זי"ע שאירס את בנו עם אחד מחסידיו שהתגורר בצפת, והיות ולא היה בביתו אפילו פרוטה אחת לא קבלה הכלה שום מתנות ותכשיטים הניתנות בדרך כלל כמנהג גוברין יהודאין [באמת ממון רב היה מגיע אליו מאנשי שלומו בפולין, ובפרט שאביו הרה"ק רבי משה זי"ע היה חתנו של היהודי הק', וכן חותנו היה בנו של החוזה הק' מלובלין, אך כידוע, היה אותו צדיק מחלק את הכל לעניי ירושלים, להחיות נפשם העטופות ברעב, ונשאר ביתו ריקם מכל]. הדבר היצר מאד לאם הכלה, שהייתה מרבה להפציר בבעלה כל אימת ששם פעמיו להסתופף בצל רבו - מחותנו, שיבקש מעמו שישלח איזה מתנה כלשהי לשמח לב הכלה. אך אותו חסיד היה שוכח מכל הבלי עולם בכל עת בואו להסתופף בצל הרבי. משיצא החסיד מביתו, לעלות אל הרבי ולשהות בצילו בשלושת ימי הגבלה, שבה האם ואמרה לו שיזכור לבקש מאת הרבי שישלח מתנה טובה מבית גנזיו, והוסיפה באזהרה שאם לא יביא עמו איזה מתנה מהרבי תנעל הדלת בפניו...

והנה דרכו של הרה"ק היה להתפלל מעריב ולספור ספירת העומר האחרונה אצל ציונו הקדוש של שמעון הצדיק, לאחר מכן היה הולך אל הכותל המערבי ולקבר דוד המלך. לאחר שסיים הרבי את ספירת העומר נכנס לחדר מיוחד סמוך לציון הקדוש, או אז נכנס המחותן - החסיד בלב רועד לעשות את דבר בני ביתו, בידעו ומכירו שהם בבחינת 'אומר ועושה', התקרב אל דלת החדר ודפק עליה, בעודו מהרהר, אכן, הרבי מחלק את כל מעותיו לצורכי צדקה וחסד, מכל מקום מדוע אינו שולח לכה"פ תכשיט כלשהו, ואפילו סיכה קטנה. בעודו מהרהר כך פתח הרבי את הדלת, נענה ואמר אָה, לא האמנתי עליכם מחותן שליט"א, ימים כאלה גבוהים - שלושת ימי הגבלה, וסיכה קטנה בראש... מיד בחזור המחותן לביתו אמר לבני הבית, יש לנו מחותן המשוטט בשמי השמים - אם תוסיפו לבקש מעמי שאדרוש מהרבי היודע מחשבות תכשיטים לכלה, או אז אני מצידי לא אחזור יותר הביתה.

ואף אנן נעני אבתריה, ימים כאלו גבוהים וסיכות קטנות בראשינו, כמה סיכות קטנות עם גדולות יש לנו להוציא מראשנו באלו הימים הקדושים.

לד. מעשה בגביר אחד מבני היהודים שכגודל עשירותו כן גדול טפשותו, הלה נתדפק על דלתות 'ראש הישיבה' ובקשה מפיו, אבתה נפשי לקחת אחד מבחורי הישיבה כ'חתן', אבל ידע ראש הישיבה כי כסף וזהב לא נחשב בעיני כמאומה ומקבל אנכי על עצמי לפרנס את ה'חתן' בכבוד ויקר כל ימיו, על כן יציג נא בפני את הבחור ה'אתרוג' של הישיבה, ראש הישיבה הסכים לו והפקיד בידו בחור גבוה משכמו ומעלה, מושלם ומוכתר בכל מדה נכונה... ויקחהו הגביר לביתו. בהגיעם העירה הלבישו ה'חתן' במלבושים נאים 'כמנהג בעלי בתים חשובים' הושיבו בדירה נאה כדי שיוכל לשבת על התורה ועל העבודה כהרגלו מכבר הימים, בכל שבת ומועד היה מהלך הגביר לביהכנ"ס כש'חתנו' מתלווה אליו בהליכתו ובחזרתו, וכבוד גדול היו עושים בני העיר לאותו הגביר מהלך עם 'חתנו' הנכבד... משעברו כמה חדשים אזר ה'חתן' עוז ושאל את הגביר, ימחל נא מר, שמא יש בידכם לומר לי היכן היא בתכם ה'כלה' המהוללה אשר עמה אני עתיד להקים את בתי... ויען העשיר הטפש ויאמר... לא ולא... שמונה בנים נתן לי ה' אבל בת מעולם לא נולדה לי, תמה ה'חתן' בעיניו, א"כ לשם מה הבאתני עד הלום להיות לך ל'חתן'... וכי ל'שחוק' אני מיועד לך. אמר לו העשיר, מעודי ראיתי את הנגידים בעם מהלכים ברחובה של עיר עם 'חתניהם' וכבוד ויקר מנת חלקם בזכות חתניהם, ואמרתי לעצמי מיד כשיתן לי הקב"ה מעות לרוב 'אקנה' אף אני לעצמי 'חתן' כזה, וב"ה שזכיתי לכך... וכי יש עט סופר שיכול להביע מעט דמעט מגודל טיפשותו ואיוולתו של אותו 'חתן' ל"ע.

אף אנו נאמר, בא לו 'חתן דנן' וערך ברוב פאר והדר את 'יום חתונתו זה מתן תורה' - לבש בגדי שבת ויו"ט הנאים, בליל שבועות לא נתן שינה לעיניו ותנומה לעפעפיו, אכל מאכלי חלב למיניהם כדת וכדין, וכל זה מבלי להבין כי 'חתונה' נערכת בין שני צדדים - וצד השני (הכלה) היא היא התורה הקדושה, לקבל על עצמו מעתה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים... ובלא זה איזה פנים יש ל'חתונה' כזאת.

כתיב (תהילים מט כא) 'אדם ביקר ולא יבין נמשל כבהמות נדמו', ביאר בה הגה"ח רבי גד'ל אייזנער זצ"ל (מורשת גד חג הפסח), כי בכל יו"ט יש 'משל ונמשל', וכגון בחג השבועות המשל הוא מאכלי חלב, עשבים ופרחים המקשטים את הבית, גילוח השערות בעיו"ט וכו', שאף שמנהג ישראל קודש הוא אך אינו אלא כמשל בעלמא, ואותו אדם שבל יבין נשאר שקוע ב'משל' ולא ב'נמשל'... וזה האיש אינו אלא נמשל לבהמה, כי 'אדם' מתבונן בנמשל - בעצם קבלת התורה ובתואר כלה מאוד נתעלה.

באר הפרשה - פרשת במדבר - הכנה לשבועות

במתק לשונו אמר הגה"צ רבי גדליה אייזמן זצ"ל, משגיח דישיבת 'קול תורה', כי אכן מותר לשבת ליד השולחן בשבועות ולאכול עוגת גבינה, אבל אסור 'לשבת' בעוגת הגבינה ו'לאכול' את חג השבועות... מאמר נורא אמר הרה"ק מקאברין זי"ע לבאר בהא דכתיב (שמות כ טו) 'וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק', שהיו שבאו להר סיני לשמוע את האנכי ולא יהיה לך והם זכו לעמוד מקרוב, ולהתקרב אל ה', אמנם היו 'שבאו רק לראות את הטשאטשקאלאך' (את ה'מצב', את הדברים שאין בהם חשיבות) ועליהם נאמר וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק - שנשארו לעמוד מרחוק... (תורת אבות שבועות אות י). והרי שניתן 'לעמוד בהר סיני' ולהישאר מרחוק מאחר שעסוק בזוטות ובדברים חסרי ערך...

מעשה ביהודי שהוצרך לצאת למסע ארוך ומייגע, הכין האיש ברכבו מאכל ומשקה לרוב, גם בגדי חול ושבט הטמין לעת הצורך ואף לקח עמו את הפאספארט (דרכון) עם כל האישורים שהכין לעצמו ממדינות המלך שעליו לעבור דרכם - אשרת כניסה ואשרת יציאה לכל מדינה לפי חוקיה ודתיה, ואף מקומם של פנסים המאירים לא נפקד, משהרגיש כי הכל מוכן כראוי וכיאות נכנס לרכבו בכונתו להתחיל במסעו, אך לצערנו עם כל הכנותיו הגדולות לא זז הרכב ממקומו אפילו בסענטימעטער (ס"מ) אחד, מה נתברר, ש'חכם' זה הכין 'הכל בכל מכל', אבל לא שם לבו לדבר אחד והוא העיקר - למלאות את הרכב בגעז - דלק, המתאים לרכבו, ומכיוון שכן היאך יסע הרכב ובמה יגיע למחוז חפצו...

והנמשל לדידן, פעמים שהאדם מכין עצמו בכל מיני הכנות לקראת ה'יום טוב' המשמש ובא, רחץ את ביתו וקנה בגדים חדשים, גזז שערות ראשו כראוי ואף מאכלי חלב לרוב מינים ממינים שונים מילא בבית, אך את ה'דלק' - למלאות עצמו ב'תורה' ו'תפילות' לקראת החג שכח למלאות בקרבו, היאך יסע ויזוז ממקומו להתקרב ליעודו ותכליתו (אך לעולם לא מאוחר, כי תמיד ביד היהודי להתחיל מחדש - כאילו היום ניתנה, וה' יהא בעזרו).

